Ը. ՏԱՐԻ 2168 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 28 ԱՐԵԳ 1383 5 ԱՊՐԻԼ 1891 8 ՐԱՄԱԶԱՆ 1308 ՈՒՐԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ,
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه‌ده غلطه‌ده نورادونكيان خانده آره‌ولك

خزينه‌سى اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ՌԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան գահեկան գներով	150
» » Եօթանեկան »	75
» » Երեքամեայ »	40
Օտար երկիրներու Տարեկան Մրցակցութիւն	56
» » Վեցամեայ »	28
Ընտիր թուղթի վրայ մանաւանդ տպագրութիւն Տարեկան Օտ. Ոսկի	2
Գաւառաց Թղթատարի Տարեկան Մրցակցութիւն	Ղրշ. 50

Խմբագրութեանս ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 5/17 ԱՊՐԻԼ, 1891

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՆԱՒԱՏՈՐՄ

Ի Քիլ իւր վերջին ուղեւորութեան առթիւ, Վիլհէլմ Բ. ծովային Ակադեմիային մէջ բանախօսութիւն մ'ըրաւ նաւատորմի պաշտօնին վրայ։ «Ցարձակումը գերազանց է պաշտպանութենէն։ ուստի գերմանական նաւատորմը պէտք է յարձակողական կորովի դեր մ'առնու, և առաջին ճակատամարտով թշնամին ջախջախելու ջանադիր գտնուի։» Կայսրն ապա իւր գաղափարները պարզեց նաւամարտի նոր հնարքներուն եւ մանաւանդ թորփիլներուն վրայ։ «Պէտք է որ գերմանական նաւատորմն հաւասարի գերմանական բանակին, ըսաւ, յարելով թէ «1870ի դրութիւնն, որ պաշտպանողական ընթացքի մը մէջ սահմանափակած էր գերմանական նաւատորմն, այլ եւս պէտք չէ կրնուի»։ Նաւային չրջանակներու մէջ եռանդագին հաճակրանօք ողջունուեցան Կայսեր այս խօսքեր, որք գերմանական նաւատորմին ցոյց վայր երկրորդական համարեալ դերը կը պատուին կը բարձրացնեն։ Սա եւս պէտք չէ մոռնալ թէ Կայսեր գաղափարաց իրագործումը Կայսրութեան նաւային զօրութեանց կարեւոր աճում մը կ'ենթադրէ, և այս ալ կը պահանջէ մեծագումար ծախք, զոր ցայս վայր Ռայխսթակը տրամադիր չէ դտնուած քուէարկելու։ Վիլհէլմ Բ.ի խօսքն է ֆրանսականին հաւասար նաւատորմ մը տալ Գերմանիոյ, ինչպէս ֆրանսականին հաւասար բանակ մ'ունի արդէն։ Բայց ցամաքային զօրութեան ծախուց աճման դէմ դանդատող գերման խորհրդարանը պիտի հանդուրժէ՞ ծովային զօրութեան համար եւս մեծ զոհողութիւններ ընելու։ Այս է խնդիրը։

ԱՆԳԼԻԱՅԻ ԵՐԵՍՓՈԽՆԵՐ

Անցեալ չաբթուն Անգլիոյ Երեսփոխանները, ժողովէն պակսեցան երկու անդամներ, երկուքն ալ պահպանողական, և Ազատականք անդամ մ'եւս առիթ կը գտնեն մասամբ երկրին կարծիքն իմանալու։ Մեռնողներէն մին էր Հարպորոյի երեսփոխան Պ. Թափլինկ, որ բռնադակ Անգլիոյ, Սկոտիոյ և Իռլանտիոյ կապերտի մեծագոյն գործարանը կը բանեցնէր։

Լ Ե Հ Ք

Ապրիլ 24ին (մայիս 3) 1791ի լեհական Սահմանադրութեան հաստատման 100րդ տարեդարձը լինելով, կալեցիոյ ամեն կողմերը Լեհք պիտի տօնեն հանրային ցնծութեամբ, որոց պիտի մասնակցին Աւստրիոյ հպատակ ամեն Լեհք, որ կուսակցութեան ալ պատկանին։ Ի Լեմպերկ ազդեցիկ քաղաքացիաց յանձնախումբ մը կազմեցաւ, հանդիսին կարգադրութիւնն ընելու։ Ամեն լեհաբնակ քաղաքներ դրօշներով պիտի զարդարուին և գիշերը լուսաւառութիւն պիտի լինի, ևն, ևն։

ԱՐԾԱԹՆ Ց'ԱՄԵՐԻԿԱ

Միացեալ Նահանգներն արծաթի հարուստ հանքեր ունեցող երկիր են։ Երկրին այս մեծ հարստութիւնը չահագործել պէտք է։ Ուստի, արծաթը կարգ մը Նահանգներու ներսի հոգածութեան առարկայ է, և անոնց ներկայացուցիչք Խորհրդարանին մէջ օրէնքներ դնել կուտան արծաթին վարկը բռնելու համար։ Ինչ որ շատ կ'արտադրի՝ կ'ուժանայ։ Արծաթն այս օրէնքէն չկրցաւ խուսափիլ։ Արծաթի հանքերն ոսկւոյ հանքերէն աւելի արտադրեցին, և ոսկւոյն համեմատ արծաթին յարգը կոտրեցաւ։ Արծաթին գինն ըստ կարի բարձր բռնելու համար, Միացեալ Նահանգները՝ դրամի չրջաբերութեան մասին՝ ի վաղուց անտի երկմետաղեան են։ այսինքն՝ ոսկւոյն պէս արծաթ դրամն եւս օրէնքօք պարտաւորիչ կերպիւ ընդունելի դրամ կը նկատուն։ Այս դրութիւն չկրցաւ սակայն արգիլել արծաթի գնոյն անկումն ամ ըստ ամէ։ Այս օրերս իւր քառամեայ չրջանին աւարտմամբ լուծեալ Խորհրդարանն օրէնք մը դրաւ, որով Ուաշինկթընի գանձնակցային կառավարութիւնը կը պարտաւորի ամեն ամիս չորս ու կէս միլիոն ունկի արծաթ գնել հրապարակէն և պահել յատկապէս այս նպատակաւ չինուած ահագին մթերանոցներու մէջ։ Բայց այս օրէնքը եւս, կարգ մը Նահանգաց մէջ, մանաւանդ ի Քանսաս և ի Նեբրասքա, անակնկալ արդիւնք յառաջ բերաւ։ Թէեւ կառավարութիւնն ամսէ ամիս կը գնէ չորս ու կէս միլիոն ունկի արծաթը, բայց արծաթի դրամն անգործնական և նեղացուցիչ բան մը կը մնայ հրապարակին վրայ, և այս պայմանաց մէջ, կարելի չէ պարտաւորել ժողովուրդն որ անպատճառ արծաթի դրամ գործածէ։ Ո՛չ միայն արծաթը չի բարձրանար, այլ եւ արդի գինն ալ պահելու անկարող կը լինի, և կ'ինչայ։ Գործատէր հասարակութեան մէջ կարծիք կայ թէ աւելի պիտի իյնայ։ ուստի և ամեն ոք ըստ այնմ զգուշական միջոցներ ձեռք կ'առնու։ Օրինակի համար, երկարժամանակեայ ամեն պայմանագրութեան մէջ յատկապէս կը նշանակուի թէ վճարումն ոսկւով պիտի լինի, այսինքն՝ կա՛մ Միաց. Նահանգաց արդի ոսկեդրամ և կամ նոյն արժէքով արծաթ պիտի տրուի։ Այս պայմանները չընդունողներ դրամ փոխ չեն կրնար առնուլ։ Աւասիկ վճռական փորձ մը։ Ինչ որ ալ լինին Միացեալ Նահանգաց վարիչներուն տեսական հայեացքը, գործնականի մէջ ժողովուրդն երկմետաղեան չէ, միամետաղեան է, այսինքն՝ ամեն առուտուր ոսկւոյ վրայ կը չափէ կը ձեւէ։ Իսկ թէ արծաթն այսպէս չատ արտադրելով և արժէքէ իյնալով ո՛ւր պիտի յանդի և ի՛նչ պիտի լինի հետեւանքը՝ ծանրակշիռ իրողութիւն մը առաւ։

Այնչափ ահռելի էր կերպարանքն որ կոմսուհին ետ քաշուեցաւ։

—Լա՛ւ, ըսաւ անդամը սուլիչ ձայնով մը, ալ բան մը չեմ ուզեր։ բայց վրէ՛ պիտի լուծեմ։ Աղջիկնիդ դատապարտուա՞ծ է։

Խեղճ մայրը վեր նետուեցաւ, խելացնոր, ահարեկ։

—Ա՜հ, գոչեց, չեմ կրնար բառ գըտնել բացատրելու համար այն զգուանքը զոր կը ներշնչէք ինձ։ Զգիտեմ ինչ տեսակ մարդեր հրաւիրած էք հոս։ բայց որչափ ձեզ արժանի ըլլան, որչափ ալ անընդդամ ըլլան, պիտի վախնան, սոսկան։ պիտի մերժեն գործակցիլ այս ահռելի բանին և իրենց արհամարհանքը ձեր երեսին պիտի նետեն։

—Դուք այդ երազով օրօրուեցէք, եթէ ատիկա կրնայ ձեր անձկութիւնները փարատել։ ես կը ճանչնամ իմ մարդիկս, ճանչնալուս համար ընտրեցի։ Անոնք վախնա՞ն։ Երբե՛ք։ Ուզածս պիտի ընեն։ Բայց եթէ իր արցունքներն ու յուսահատ գաղաղումները տեսնելով գթան ձեր աղջկան վրայ, գիտէք ի՞նչ պիտի ընեմ։ «Ապուշներ և վատեր էք դուք» պիտի պոռամ իրենց։ Եւ այն ատեն, Լասէռի կոմսուհի, ես պիտի առնեմ աղջիկնիդ։

Խեղճ մայրը ճիչ մը արձակեց և ձեռքերովը դէմքը ծածկելով։

—Օ՜հ, ի՞նչ հրէշ, ըսաւ։

Անդամն իր տաղտ և անգութ նայուածքն անոր վրայ նետեց։

—Մտիկ ըրէք, ըսաւ։ Այս սենեակին մէջ պիտի մնաք, որովհետեւ կուզեմ որ խաղն հանուած և ո՛րչափ չարագործներ ամբոխին ձեռամբ՝ Լինչի օրինօք՝ կախաղան հանուած, կամ զարնուած են, իրրեւ անմիջական պատուհաս իրենց եղեռնագործութեանց։

	Օրինաւոր հանուածներ	Լինչի օրինօք պատուհասեալներ
1884	103	219
1885	108	181
1886	83	133
1887	79	123
1888	87	144
1889	98	175
	558	975

Ուրեմն, այս վեց ամաց միջոցին 975 չարագործք Լինչի օրինօք ժողովրդեան ձեռամբ սպանուած են ի պատիժ իրենց եղեռնագործութեանց, և միայն 558 չարագործք դատական օրինաւոր ձեւակերպութեանց կատարումէն ետքը մահուամբ պատժուած են։

* * *

Աւասիկ նոր դէպք մը Լինչի օրէնքին գործադրման, որ անցեալ չաբթուն մէջ պատահեցաւ Թէքսաս նահանգին Պրէժոնա քաղաքին մօտերը։

Մայրս Կիպսըն անուն հանրածանօթ չարագործն, որ մարդասպանութեամբք և ուրիշ ոճրագործութեամբք ամբաստանեալ էր արդէն, մի քանի օր յառաջ բռնուեցաւ կողով մը խնձոր գողնալուն համար։ Այս ձերբակալութիւն պատրուակ մ'էր վտանգաւոր մարդ մը մէջտեղէն վերցնելու համար։ Բայց մարդն իւր բարեկամներն ունէր, որք երկու օր ետքը փոլիսէին բանտէն ազատել դինք։ Զյաջողցան, բայց այս պատճառաւ տիղի ունեցած կռուոյն մէջ քաղաքային գլխաւոր պաշտօնեայներէն մին և տղայ մը զարնուեցան մեռան։ Հետեւեալ օրն ամբաստանեալն բարեկամք նոր փորձ մ'ըրին զինք ազատելու։ Ասոր վրայ տեղացիք այնքան զայրացան որ անցեալ չորեքչաբթի առաւուն կանուխ զինպօրն բանտէն հանեցին, ճամբուն վրայ ցիցի մը կապեցին եւ ատրճանակով սպանեցին։ Զարմանալին այն է որ Կիպսըն չէր խնձորը գողցողը։ Բայց Լինչամիտ ամբոխն այսպիսի մանրամասնութեանց միտ չի դներ։ Մարդուն ընդհանուր նկարագիրը կը նկատէ, և ընդհանուր սկզբունքներով կը գործէ։— Բայց գործն հոս չվերջացաւ։ Անյաւտի գրգռեալ են տեղացիք և բարեկամք պատուհասելոյն որ նոր և անախորժ դէպքերէ կը վախցուի։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՐԻԼԻ

Քիլիի մէջ քաղաքային վերջին դէպքերուն սկսիլէն յառաջ, Քիլիի կառավարութիւնը ֆրանսական նաւաբաններուն յանձնարարած էր մեծ զրահաւորի մը և երկու սրընթաց չըրջուն մարտանաւերու չինութիւնն, որք չինուեցան ի Սէյն։ Արդ, քանի որ Քիլիի մէջ այժմ երկու կուսակցութիւնք կան իրրեւ կառավարութիւն ձեւացեալ, մին Պալմաչէտա Նախագահին ներկայացուցին ներկայ գտնուիք, պիտի չտանէք, բայց պիտի լսէք։ Եթէ ուշադրութիւն ընէք, տեսարան մը չէք փախցներ։ Պիտի լսէք ձեր աղջկան սարսափի ճիչերն որոնց պիտի պատասխանեն չորս գինովներուն քրքիջներն ու կլիթիները։ պիտի լսէք իր աղաչանքներն ու աղեկիզ հեծիւններն, որոց պիտի պատասխանեն սիրատարփ խօսքերն ու հրեղէն համբոյրներն անոր որ բաղդով պիտի տիրանայ ձեր աղջկան։ Այո, պիտի լսէք այս ամենքը։ և որչափ ալ ցօռաք, ձայներնիդ պիտի չլսուի, և անզօր, խելացնոր, թեւերնիդ պիտի գալարէք, մազերնիդ պիտի փետտէք և երեսնիդ պիտի ճանկռտէք եղուռնգներով։

«Երբ ամեն բան լմնայ, աղջիկնիդ իր բանը պիտի մտնէ, և դուք ձերը։ վազը տունէն պիտի հեռանաք, դուք և աղջիկնիդ պիտի մնաք հոս, ողջ թողուած երկու քարէ դագաղներու մէջ։ և պիտի սեռնիք հոս, անօթութեան տանջանաց մէջ, ահեղ հոգեվարքով մը։ և ալ ձեր խօսքը պիտի չըլլայ, ոչ ոք պիտի գիտնայ ինչ եղաք։ այս տան հին պատերն համր պիտի մնան և ոչ ոք պիտի թափանցէ այս սոսկալի գիշերին գաղտնիքն։

Այս զարհուրելի խօսքերն արտասանելէ վերջը, անդամը փղոսկրէ կոճակին վրայ կոխեց, և իսկոյն կոչնակաց ձայները լսելի եղան։ Դաւաթները սեղանին զարնելով, չորն ալ կը պոռային։

—Տը Սանզա՞ք, տը Սանզա՞ք, տը Սանզա՞ք։

—Կը լսէք Անչամբեր են։ Ձիս կ'ուզեն։ Ալ բան չկայ ըսելու։ Մնաք բարով։

Եւ դէպ ի դուռը գնաց։

Կոմսուհին վրան վազեց և հագուստէն բռնեց։

—Ոչ, ոչ ըսաւ հեծկլտալով ու լալով, կարելի չէ իրաւ չէ՛, իրականէն աւելի չար կ'ուզէք երեւիլ։ եթէ այսպէս բան մը ընէիք, ալ երես պիտի չունենայիք ամենուն երեւելու, ալ պիտի չկրնայիք ապրիլ։ . . .

—Բարեկամներս կը կանչեն, թողէք պատասխանեց, զայն ետ հրելով։

Կոմսուհին ծունգերուն վրայ ինկաւ։

—Պարոն տը Սանզաք, ըսաւ անոր ոտքը խնայելով, շնո՛րհ, շնո՛րհ, գթացէք վրաս, գթացէ՛ք զաւկիս վրայ։ . . .

—Ահա թուղթ ու գրիչ։ գրեցէք։

—Բայց բան մը չէ՞ք զգար դիս ձեր ոտքը տեսնելով։ Չէ՞ք լսեր որ շնորհ կը հայցեմ, գթութիւն կը խնդրեմ։ . . . Կ'ուզէք որ աղջիկս ալ ձեր ատելութեան զո՞հ ըլլայ։ Բայց ձեզ բան մը չէ ըրած, անմեղ է։ Աստուա՞ծ իմ, չարն ինչ ըլլալը չգիտեր։ Տեսէք, պարոն տը Սանզաք, ոտքերնիդ ինկեր եմ աղերսանօք։ Գթութի՛ւն, գթութի՛ւն։ . . . Օ՜հ, ուժերս կ'երթա՞ն, կը նուաղի՛մ։ . . .

Դերակոման անոր ձեռքերէն բռնեց և,

—Պիտի գրէ՞ք, ըսաւ ակռայները սեղմած։

—Է՜հ, կը։ . . .

Յետոյ ինքզինքին գալով,

—Ոչ, գոչեց սոսկմամբ ետ քաշուելով։ Դերակոման ահռելի կերպով ակռայները կճրտեց և հրեց զայն։ կոմսուհին ինկաւ կողին վրայ և իսկոյն ոտքի ելաւ, բայց թըշնամւոյն վրայ նետուելու ատեն չունեցաւ, արդէն դուռը բացած և անհետացած էր դերակոմը։

—Ա՜հ, աղջի՛կս, աղջի՛կս, գոչեց։

Ասպա, կատաղութեամբ դրան վրայ վազեց, կարծես զայն կոտրելու համար։ Բայց դուռն և ոչ իսկ ճարճատիւն մը հանեց։

Ոչի՛նչ, ոչինչ կրնար ընել։

Արցունքներն ալ չեին հոսեր, վերջին հեծիւնը կոկորդին մէջ կեցած էր։ Սենեկին մէջ քանի մը անգամ դարձաւ ցատկելով, խենդի կամ կատղած մատակ առիւծի պէս։ Բայց յանկարծ հանդարտեցաւ։ Ձեռքերը միացնելով,

—Աստուա՞ծ իմ, ըսաւ նուաղեալ ձայնով մը, յոյսս քու վրադ է։ կեանքս կուտամ քեզ իբր վերջին քաւում։ Աստուա՞ծ իմ, պահէ իմ զաւակս։ պաշտպանէ՛ զայն իր դահիճին դէմ։ ազատէ զայն։

Ինչպէս որահին մէջ տիրող ժխորը դադրած էր։ Հիմա ալ չեին պոռար, կը խօսէին։ Կոմսուհին պատին կրթնեցաւ, ականջ դրաւ և մտիկ ըրաւ։

—Լա՛ւ, կ'ըսէր դժգոյն և նիհար Պիպոլը, հիւրընկալի մը առաջին պարտքը եթէ կոչնակաց քով մնալ է, կը ներեն քը Սանզաք, որովհետեւ անուշտ քու անակնկալդ պատրաստելու գացիր։ Է՜հ, սիրելիս, ատենն է զայն ցուցնելու։ չիչերը պարապ են, ալ գինի չենք ուզեր, անակնկա՛լը, անակնկա՛լը։

—Այո, այո, անակնկա՛լը։

(Շարունակելի)

ԹԷՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԷՄԻԼ ՌԻՇՊՈՒՌ

ԽԵԼԱԳԱՐԸ

ՄԱՍՆ ԵՐՐՈՐԴ

ՓՐԿՈՒԹԻՒՆ

—Եթէ հրաւիրեալներս աւելի հանդարտ ըլլային, եթէ ծանր ծանր խօսէին, ինչ որ կարող չեն հիմայ ընելու, յուսակորէն պիտի լսէիք ըսածնին։

Նորէն կոճակին կոխեց, հակառակ ուզողութեամբ մը, և լռութիւնը վերահաստատուեցաւ։

—Հիմակուան տուները դարեր առաջ չինուածներու պէս չեն։ Այլ դարք, այլ բարք, այլ սովորութիւնք։ պէտքերը նոյն չեն։ հին գիւտերը մէկդի նետեցին նորերը գործածելու համար։ Նորաձեւութի՛ւն։ Այս վերջինները չեմ քննադատեր, բայց կ'ըսեմ թէ առաջինները լաւ էին, և ապացոյցն այն է որ կը ծառայեն ինձ այժմ։ Այս սենեկին, շնորհիւ լողական խողովակներու որք գլխաւոր խողովակէ մը կը ճիւղաւորին, տան բոլոր մասերուն մէջ ըսուածը կ'իմացուի, երբ մեքենական չարժմամբ մը բացուի ձայներու փոխանցիչ խողովակն։ ընդհակառակն հոս կարելի է խօսիլ բարձրաձայն, նոյն իսկ աղաղակել, ձայնն այս չորս պատերուն մէջ փակուած կը մնայ։

«Ա՛յս տեղը, կ'ըսեն, որսի ժամադրավայր մըն էր, ուր հարուստներն և տոհմիկ կիներն իրարու հետ կը տեսակցէին, հարկաւ կողակիցներէն և էրիկներէն գաղտնի։ Բայց կարելի է ենթադրել որ այս տունն ուրիշ բանի համար չինուած ըլլայ։ պարապ տեղը չեն եղած երկու աշտարակիկներն և այս ճարտար կազմութիւնը։ Թաքուն սանդուղներ, աներեւոյթ դռներ, գաղտնի նրբանցքներ, բան մը պակաս չէ։ գնտաններ իսկ ըլլալու են։

«Բայց չեմ գիտեր ինչու կը խօսիմ այս բաներուն վրայ որք ձեզ համար բնաւ չահեկան չեն։ Դառնամ մեր նիւթին։ Հրաւէրեալներս հոն են։ վարկեան մը բաժնուեցայ, բայց շատ չեմ կրնար հեռու մնալ։ Զիս տեսածնուն պէս, պիտի պընդեն որ խոստումս կատարեմ։ Ձեզ ըսածս պիտի ըլլայ կամ ոչ։ ձեռնէ կախեալ է։ կը կրկնեմ, եթէ աղջիկնիդ ազատել կ'ուզէք, դեռ ատեն է։ այս սենեկէն դուրս ելածիս պէս ալ լմնցած է։ Կը հաւանի՞ք։

—Երբե՛ք, գոչեց կոմսուհին խղդուկ ձայնով մը։

ԻԸ

Ա Ն Ա Կ Ն Կ Ա Լ Ը

Իսկոյն, կոմսը կատաղութենէն դողալ սկսաւ։ դէմքն այլայլեցաւ, աչքերն արեամբ լցուեցան և նայուածքն վայրագ արտայայտութիւն մը առաւ։

—Ես ոչ, ոչ։ ըսաւ հեծկլտալով ու լալով, կարելի չէ։ իրաւ չէ՛, իրականէն աւելի չար կ'ուզէք երեւիլ։ եթէ այսպէս բան մը ընէիք, ալ երես պիտի չունենայիք ամենուն երեւելու, ալ պիտի չկրնայիք ապրիլ։ . . .

—Բարեկամներս կը կանչեն, թողէք պատասխանեց, զայն ետ հրելով։

Կոմսուհին ծունգերուն վրայ ինկաւ։

—Պարոն տը Սանզաք, ըսաւ անոր ոտքը խնայելով, շնո՛րհ, շնո՛րհ, գթացէք վրաս, գթացէ՛ք զաւկիս վրայ։ . . .

—Ահա թուղթ ու գրիչ։ գրեցէք։

—Բայց բան մը չէ՞ք զգար դիս ձեր ոտքը տեսնելով։ Չէ՞ք լսեր որ շնորհ կը հայցեմ, գթութիւն կը խնդրեմ։ . . . Կ'ուզէք որ աղջիկս ալ ձեր ատելութեան զո՞հ ըլլայ։ Բայց ձեզ բան մը չէ ըրած, անմեղ է։ Աստուա՞ծ իմ, չարն ինչ ըլլալը չգիտեր։ Տեսէք, պարոն տը Սանզաք, ոտքերնիդ ինկեր եմ աղերսանօք։ Գթութի՛ւն, գթութի՛ւն։ . . . Օ՜հ, ուժերս կ'երթա՞ն, կը նուաղի՛մ։ . . .

Դերակոման անոր ձեռքերէն բռնեց և,

—Պիտի գրէ՞ք, ըսաւ ակռայները սեղմած։

—Է՜հ, կը։ . . .

Յետոյ ինքզինքին գալով,

—Ոչ, գոչեց սոսկմամբ ետ քաշուելով։ Դերակոման ահռելի կերպով ակռայները կճրտեց և հրեց զայն։ կոմսուհին ինկաւ կողին վրայ և իսկոյն ոտքի ելաւ, բայց թըշնամւոյն վրայ նետուելու ատեն չունեցաւ, արդէն դուռը բացած և անհետացած էր դերակոմը։

—Ա՜հ, աղջի՛կս, աղջի՛կս, գոչեց։

Ասպա, կատաղութեամբ դրան վրայ վազեց, կարծես զայն կոտրելու համար։ Բայց դուռն և ոչ իսկ ճարճատիւն մը հանեց։

Ոչի՛նչ, ոչինչ կրնար ընել։

Արցունքներն ալ չեին հոսեր, վերջին հեծիւնը կոկորդին մէջ կեցած էր։ Սենեկին մէջ քանի մը անգամ դարձաւ ցատկելով, խենդի կամ կատղած մատակ առիւծի պէս։ Բայց յանկարծ հանդարտեցաւ։ Ձեռքերը միացնելով,

—Աստուա՞ծ իմ, ըսաւ նուաղեալ ձայնով մը, յոյսս քու վրադ է։ կեանքս կուտամ քեզ իբր վերջին քաւում։ Աստուա՞ծ իմ, պահէ իմ զաւակս։ պաշտպանէ՛ զայն իր դահիճին դէմ։ ազատէ զայն։

Ինչպէս որահին մէջ տիրող ժխորը դադրած էր։ Հիմա ալ չեին պոռար, կը խօսէին։ Կոմսուհին պատին կրթնեցաւ, ականջ դրաւ և մտիկ ըրաւ։

—Լա՛ւ, կ'ըսէր դժգոյն և նիհար Պիպոլը, հիւրընկալի մը առաջին պարտքը եթէ կոչնակաց քով մնալ է, կը ներեն քը Սանզաք, որովհետեւ անուշտ քու անակնկալդ պատրաստելու գացիր։ Է՜հ, սիրելիս, ատենն է զայն ցուցնելու։ չիչերը պարապ են, ալ գինի չենք ուզեր, անակնկա՛լը, անակնկա՛լը։

—Այո, այո, անակնկա՛լը։

(Շարունակելի)

«ԱՐԵՒԵԼՔ» Ի ՅԱՒԵԼՈՒԱԾԸ

Վաղը, շաբաթ, կը սկսի մեր շաբաթօրեայ բացառիկ տպագրութիւն, որ սովորական թերթէն զատ կը պարունակէ, գրական, գիտական և այլ նիւթերու յատկացեալ յաւելուածական թերթ մը։ Շաբաթօրեայ թերթն, ինչպէս արդէն ծանուցուած է, քառասուն փարայի պիտի ծախուի ձեռքէ, իսկ բաժանորդք մասնաւոր բան մը չպիտի վճարեն այս նոր թերթին համար։

ԱՐԵՒԵԼՔԻ վաղուան թերթը կը պարունակէ, բաց ի Ազգ. տեսութենէ եւ արտաքին, ազգային եւ ներքին նիւթերէ ու հեռագիրներէ, նաև հետեւեալ նիւթեր։

ԴԷՕՏՈՒ ՏԸ ՊԱՆՎԻԼ, իր կեանքն ու գործեր, հանդերձ Պանվիլի երկու քերթուածներով (Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ)։

ԱՐԻՍՏՈՏ և Պատմութիւն Սթէնքի Սահմանադրութեան (Հ. Ա.)։

ԱՄՈՒՍՆԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ. (ԱՐԻՍՏԱԿԷՍ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ՍԵԴՐԱԿԵԱՆ)։

ԳԻՏԱԿԱՆ.—Նոր գիւտեր (Ե. ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ)։

ԿԵՆՍԱԳՐԱԿԱՆ. Խ. Պ. Միսաքեան (ՀՐԱՆԴ)։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ. Զէֆիրի չուրջը (Տ. Ա.)

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Քաղաքական Ժողովն իւր նախընթաց օրուան նստին մէջ զբաղեցաւ նաեւ հետեւեալ խնդիրներով.

Ժողովն՝ Ուսումնական Խորհրդոյ յայտագրէն տեղեկանալով որ Ազգ. Մատենադարանի բանալիները Յակոբ Արշակ էֆէնտիի մահուանէն յետոյ ցարդ չեն յանձնուած, Պատրիարքական Դեր. Փոխանորդ Հօր յանձնեց Ուսումնական Խորհրդոյ յառաջիկայ նստին ներկայ գտնուելով, կոչել հանդուցեալին եղբայրն և վերջին անդամ մ'ալ հրաւիրել զինքը յանձնելու նոյն բանալիներն, և հաւանի կամ ո՛չ, Ուսումնական Խորհրդոյ հետ բանալ Մատենադարանի դարակներն և իր դիր առնուլ տալ գտնուած բոլոր գրքերն ու գրքերը երկօրինակ ցուցակաւ, մին Ուսումնական Խորհրդոյ քով մնալու և միւսն փաւերացեալ հաղորդուելու համար Քաղաքական Ժողովոյ։

—Պատրիարքական Դեր. Փոխանորդ Հայրն, որ Միացեալ Ընկերութեանց հիմնադրաց Ժողովոյ վերջին նստին նախագահած էր, տեղեկագրով մը հաղորդած ըլլալով յիշեալ Ժողովոյ մէկ կարգադրութիւնն, որով հիմնադրաց Ժողովը վերակազմուած էր, Քաղաքական Ժողովն ընդունելի գտաւ սոյն կարգադրութիւն և փաւերացուց։

—Ժողովն՝ Պէյգօղլի եկեղեցւոյն մէջ տեղի ունեցած գողութեան դէպքին պարագայից վրայ տեղեկութիւններ ստանալով տեղւոյն թաղական խորհրդոյ ատենապետէն, ինչ ինչ տնօրինութիւններ ըրաւ և անոնց գործադրութիւնը յանձնեց Պատրիարքական Դեր. Փոխանորդ Հօր։

—Կեդրոնական Վարժարանի խնամակալութիւնն իւր հնգամեայ պաշտօնավարութեան հաշուետուութիւնը մատուցած ըլլալով, Տնտեսական Խորհրդոյ յանձնուեցաւ և քննութիւն և ի տեղեկագրութիւն։

—Եւմտական Տեսչութեան կողմէ հաղորդուած տեղեկութեանց վրայ թէ ազգ. ընկերութեանց ոմանք, հակառակ ազգարարութեանց, ցարդ ներկայացուցած չեն իրենց հաշիւները, Ժողովն որոշեց վերջին անդամ հրաւիրել այդ կարգի ընկերութիւնները՝ քսան և մէկ օրուան պայմանաժամու մէջ կատարել այդ պարտականութիւնը։

Նալը Խանէն (Էնկիւրի) Ազգ. Պատրիարքարանի գրած են թէ Ս. Ծնընդեան տօնի չորրորդ օրը տեղւոյն նորաշէն եկեղեցւոյն գմբէթը փլչելով ամբողջ շէնքը հիմնայատակ կործաներ է, սակայն բարեբաղդաբար նոյն պահուն եկեղեցւոյն մէջը ոք գտնուելով, մարդու կորուստ պատահած չէ։

Այնն. Ս. Պատրիարք Հայրը պիտի գրէ ի Նալը Խան տեղեկութիւն պահանջելու թէ այդ եկեղեցին ի՞նչպէս կառուցուած է, ո՞ր ճարտարապետին ձեռամբ և թէ որո՞նք պատասխանատու պիտի ճանչցուին այդ արկածին։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Փոխանորդաւնդ Ազգային Պատրիարքարանի

Բնիկ Ատանացի Արրահամ փապուճեանի կարապետեան անուն երիտասարդն չորս հինգ ամաց հետէ անհետացած է։

Ցիշեալն՝ երեսուն տարեկան է, միջահասակ, յանձնէ նիհար, դէմքը՝ ցորենագոյն, աչքերն ու պեխերը՝ սեւ։

Կը խնդրուի արդոյ Ազգայիններէ, որ եթէ երրէք յիշեալին ո՛ւր, ողջ կամ մեռեալ լինելու մասին ո՛ր և է տեղեկութիւն ունին, հաճին ծանուցանել Պատրիարքարանի ի գիտութիւն։ (Ինկ.)

4 Ապրիլ 1891 Պատրիարքարան Հայոց
Կ. Պոլիս

Երէկ առաւօտ մեծաւ հանդիսիւ տեղի ունեցաւ Հռոմէական ազգայնոց երեւելիներէն Ազն. Յովհաննէս էֆ. Ալլահվերտիի մօր՝ Հանգուցեալ տիկին Տիրուհի Ալլահվերտիի յուղարկաւորութիւնն Հայ-Հռոմէականաց Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցւոյն մէջ, ուր յատկապէս պատարագ մատուցուեցաւ։ Յուղարկաւորութեան հանդիսին կը նախագահէր Ազարեան Պատրիարք՝ շրջապատեալ եպիսկոպոսներէ և բազմաթիւ վարդապետներէ։ Խուռն եւ ընտրեալ բազմութիւն մը յուղարկաւորաց, հայ եւ օտարազգի երեւելիք, համախմբուած էր եկեղեցւոյն մէջ, եւ բազմաթիւ պսակներ կը ծածկէին դագաղը։

Յաւարտ արարողութեանց, դագաղն հանդիսիւ հանուեցաւ եկեղեցիէն եւ մեռելակիր շքեղ կառքով մը փոխադրուեցաւ Ֆէրիգիւղի գերեզմանատունն, ուր հանգուցեալն մարմինն ամփոփուեցաւ Ալլահվերտեան գերդաստանի յատուկ դամբարանին մէջ։ Բարեկամք եւ մտերիմք մինչեւ ի գերեզմանատուն հետեւեցան դագաղին, ընկերանալով հանգուցեալ տիկնոջ որդւոյն՝ Յովհաննէս էֆէնտիի, որ այս տխուր առթիւ ցաւակցական արտայայտութիւններ ընդունեց յամենուստ։

Ազն. Տիկին Տէր Յարութիւնեան, անդամուհի Ազգանուէր Հայուհեաց Ընկերութեան Գործադիր Ժողովոյ, չորեքշաբթի աւուր Խտիվիէ չոգենաւով Երուսաղէմ ուխտի գնաց։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ի ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏ

Սպարապետ Բարձր. Ալի Սաիպ փաշա երէկ կայս. պալատ երթալով ստացաւ Վեհ. Սուլթանի հրամանները։ Ն. Բարձրութիւն կայս. պալատէն ելնելով թնդանօթաձայն հանդիպեցաւ, ուր ինչ ինչ հրամաններ տալէ յետոյ իւր պաշտօնատեղին դարձաւ։

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ

Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն ու Արտաքին գործոց Վեհ. Նախարարն երէկ պահ մը խորհրդակցեցան կարեւոր խնդրոց վրայ։

—Գոսոպալի կուսակալ Ռպտիւլգատէր Բէյմալի փաշա երէկ Բ. Դուռն երթալով այցելութիւն տուաւ Ներքին գործոց Վեհ. Նախարարին և այլ բարձրաստիճան անձանց։

—Պուլկարական գործակատար Տքթ. Վուլքովիչ երէկ Բ. Դուռը գրնաց և տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-ե Պարքոսին հետ։

ՄԻՐԶԱ ՄՈՀՍԻՆ ԽԱՆ

Մայրաքաղաքիս պարսկական Նախորդ դեսպան Միրզա Մոհսին խան, իւր հետն ունենալով դեսպանատան խորհրդական Ճէվատ խանը, չորեքշաբթի օրը կայս. պալատ գնաց և Վեհ. Սուլթանին ներկայանալով, իւր հրաժեշտի գրերը մատոյց և արժանացաւ Ն. Վեհափառութեան մեծարանաց։ Միրզա Մոհսին խան նոյն իրիկուն կայս. պալատան մէջ Իֆթար ըրաւ։

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Յայտնի է թէ Տէրքսեան Ջրի ընկերութեան արտօնատէր Թէռնօ պէյ, Հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութեան դիմած էր՝ օսմանեան ապահովագրական անանուն ընկերութեան մը կազմութեան մենաշնորհ խնդրելու։

Արդ, Սաղոն կ'իմանայ թէ մայրաքաղաքիս գրամատէրք ոմանք օսմանեան-պահովագրական ընկերութեան մը կազմութեան դաղափարը յղացած եւ այդ ընկերութեան յատուկ ներքին կանոնագրոյ մը պատրաստութեան ձեռնարկած են։ Բնա այդ կանոնագրոյ, ընկերութեան գործառնութիւնք դիւրութիւններ պիտի ընծայեն տրոց գանձման վերաբերեալ դրամոց։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԱՑ ՅՈՒՆԱՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ

Երուսաղէմէն յոյն կղերականաց պատուիրակութիւն մը, զոր կը կազմեն մետրապոլիտ մը և երեք վարդապետք, Անտիոք ուղեւորեր են, Երուսաղեմայ Յունաց Նորընտիր Պատրիարք Տ. Երասիմոսն իւր նոր պաշտօնատեղին առաջնորդելու համար։

ՍԼԱՆԻԿ-ՄԱՆԱՍԹԸՐ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ

Սէլանիկէն ի Մանասթիր շինուելիք երկաթուղւոյ ընկերութիւնը քարէս մը պատրաստած է, որուն մէջ ցոյց տրուած են Սէլանիկէն ի Դարաֆէլերիէ շինուելիք առաջին ճիւղին անցնելիք տեղերը։ Հանրօգուտ շինութեանց յանձնաժողովն, որուն մատուցուած էր այդ քարէս, յետ քննութեան, ընդունելի դատելով, վաւերացուցած է զայն։ Ասիական երկաթուղեայ շինութեան առաջին երկրաչափ Պ. Քաբ մայրաքաղաքէս ի Սէլանիկ պիտի ուղեւորի Սէլանիկէն ի Դարաֆէլերիէ եւ ղած ճիւղին շինութեան ձեռնարկելու համար։

ՏՕՐԲԱՍ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Վեհ. Սուլթանն, որ ամեն տարի բարեգործական Ցօրքաս ընկերութեան ի նպաստ տրուած հանդիսին առթիւ նպաստ մը կը շնորհէ, այս անգամ ևս բարեհաճած է 100 օսմ. ոսկի պարգեւել յիշեալ ընկերութեան, որուն նախագահ Լէտի Հուլլոյի հաղորդուած է կայսերական այս շնորհը։

Պ. ԵՒ ՏԻԿԻՆ ՆԷԼԻՏՈՎ

Ռուսական դեսպանն ու դեսպանուհին, որ քանի մը օրէ իվեր Նիկոմիդիոյ շրջակայքը պտոյտ մը ընելու գացած էին, մայրաքաղաքս դարձան։

ՀԱՅԿԵՐՈՑԹՔ

Օսմ. կայս. Պանքայի ընդհ. տնօրէն Սըր Էտկար Վինսընդ և տիկին Վինսընդ նախընթաց իրիկուն հայկերոյթ մը տուին ի պատիւ դեսպանաց, դեսպանուհեաց և բարձր դասու ընտանեաց ոմանց։ Յետոյ տիկին Վինսընդ բազմաթիւ հրաւիրեալներ ընդունեց։

—Նոյն երեկոյին, Հօպէ փաշա եւս սեղան մը տուաւ, որուն ներկայ էին ֆրանսական դեսպանն ու դեսպանուհին, գերմանական դեսպանը, արարողապետ Միւնիր փաշա և այլք։

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ

Իտալիոյ Ուսմպերթօ թագաւորը Ս. Մարկոս Լեւոր պատուանշանի երկրորդ աստիճանը նուիրած է Արտաքին գործոց նախարարութեան հաշուակալ Վսեմ. Դրիգոր էֆէնտի Խրլարեանի։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՄԱՌԲՐՈՒԹԵԱՆ ՏՈՒՐՔ

Գոլոսոյ Մեծ Շուկային մէջ գտնուած խաներն ու խանութները ցարդ հանրային մաքրութեան տուրք (Բանլիք) չէին վճարեր, որովհետեւ հանրային մաքրութեան յատուկ պաշտօնեայք Շուկային ներս չէին մտներ և շուկային պահապանք կը կատարէին այդ պաշտօնը։ Արդ, Քաղաքապետութիւնն՝ այդ կարգի հասոյթի մը պակասումը նկատողութեան առնելով, հարկ եղածն ի գործ դրած և միանգամայն հրամայած է որոց որ անկ է գանձել այդ տուրքը։

ՋՄԻՒՌՆԻՈՑ ԹՐԱՄՈՒՆՔԸ

Հանրօգուտ շինութեանց Ժողովը նկատողութեան առած է և կը քննէ Հարենց Նշան էֆէնտիի մէկ առաջարկ, որով մենաշնորհ խնդրած էր Զմիւռնիոյ քաղաքին մէջ թրամուէյի նոր դիծ մը հաստատելու համար։

ԱՖՐԻԿԵԱՆ ՏՐԻՊՈԼԻՍ

Աֆրիկեան Տրիպոլիս զրկուած քընիչ յանձնաժողովն երէկ մայրաքաղաքս ժամանեց և ուղղակի կայս. պալատ գնաց։ Ցանձնաժողովն իւր պաշտօնավարութեան արդիւնքը տեղեկագրով մը պիտի մատուցանէ ձեռնհաս իշխանութեան։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՈՑ ԱՐԿԱԾ

Ասիական երկաթուղեայ գոմիսէը Նէպիկէ պէյ երէկ հեռագիր մը ուղղելով Հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութեան, տեղեկութիւններ տուած է Սապանճայի մօտ պատահած երկաթուղւոյ արկածին վրայ։ Բնա այդ տեղեկութեանց, ութ վագոններ խորտակուած են։ Այդ վագոններէ երկուքը հաւկթի և միւսներն արմտիք ու աւազ բեռցած են եղեր։

ՓԱՐՈՍԱՆԱԻԲ

Փարոսներու վարչութիւնը կարեւոր ծանուցում մը հրատարակած է։ Կէլիպոլուի փարոսէն դէպ հիւսիս-արեւելք տասը մղոն հեռաւորութեամբ՝ փարոսանաւ մը հաստատուեցաւ՝ երկու սպիտակ լապտերներով, որք մինչեւ տասը մղոն հեռի լոյս կ'արձակեն։ Նաւուն խարսխած տեղն է ան խութն որ հանրածանօթ է Տոդան-Ասլան անուամբ։ Զայն կազմող ժայռերը Պուլաիրի եղերքէն քիչ հեռաւորութեամբ կը բարձրանան, և այս խութ՝ Մարմարայի բոլոր միւս խութերէն կամ ծանծաղներէն աւելի նաւային արկածներու պատճառ եղած է։ Մի քանի տարիներ առաջ, մայրաքաղաքիս անգլիական հիւպատոս Պ. Բէնչ ուշադրութիւն հրաւիրած էր նաւերն այս վտանգին դէմ պաշտպանելու պէտքին վրայ, և այժմ այս պաշտպանութիւն կատարելապէս շնորհուած է փարոսանաւու մը դիտեղմամբ խութին արտաքին կողման ծայրը, ուր ջուրը տակաւին քսան կանգուն խորութիւն ունի։ Այսպէս Տոդան-Ասլան կը դադրի վտանգ մ'ըլլալէ նաւերու։ Փարոսանաւ մը ալ դնուած է Զմիւռնիոյ ծովախորշն, որպէս զի շրջենաւք՝ հիւրմէսի դեստարերանն աւազներէ կազմուած խութէն զգուշանան։

ԹԺՇՆԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Քաղաքային բժշկական վարժարանէն այս տարի ինը շրջանաւարտք վերկայական ստացած են, որք են Իզզէթ Ապտիւլգատէր էֆէնտի, Օսման Խսմայիլ էֆէնտի, Իհսան Մէհմէտ էֆէնտի, Աքիլէ Վայրի էֆէնտի, Թոտորի Երտան էֆէնտի, Ստեփան Թորոս էֆէնտի, Երուանդ Գարեգին էֆէնտի, Քէվալ Տավիտ էֆէնտի և Եաքօ Բաֆաէլ էֆէնտի։

ԹՂԹԱՏԱՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌՈՒՄՔ

Հեռագրական և Թղթատարական վարչութիւնն հիմնական կանոնագիր մը պատրաստած է Թուրքիոյ մէջ թղթատարական վճառումի (Մանդատ) դրութիւնն ընդունելով, գործադրելու համար։ Այս կանոնագիր Բ. Դրան պիտի մատուցուի։

ԳԼԱՆԻԿՆԵՐՈՒ ՆԵՐԱՌՈՒՄՆ ԵՒ ԳԻՊՏՈՍ

Եգիպտոսի Պաշտօնական Թերթն իւր ապրիլ 1ի թուով կը հրատարակէ խըստիվական հրամանագիր մը որ կը ջնջէ գլանիկներու մենաշնորհն, և Եգիպտոսէն մտնող գլանիկներէն (ֆիլոս) առնուելիք մաքսատուքերը կը բարեփոխէ։

Ասսիկ այդ հրամանագրին պատճէնը։

Յօդ. 1. — 1888 ապրիլ 19 թուականաւ մեր հրամանագիրն, որ գլանիկներու յ'Եգիպտոս ներմուծման մենաշնորհ կը հաստատէր, 1891 մայիս 3ին պիտի դադրի ի կիր առնուելէ։

Յօդ. 2. — Սոյն 1891 մայիս 5 թրուականէն սկսեալ Եգիպտոս ներմուծուող գլանիկներու համար առնուած մաքսատուքերն հետեւեալ կերպիւ որոշուած են։

Մալթէց կոչուած ստորին տեսակէ գլանիկներուն իւրաքանչիւր քիլոկրամին համար Եգիպտ. ոսկի 0,250։

Հավանայի և այլ ընտիր գլանիկներուն, որոց հազար հատին արժէքն է 6 կամ աւելի Եգիպտ. ոսկի, իւրաքանչիւր քիլոկրամին համար 1 Եգիպտ. ոսկի։

Ուրիշ ամեն տեսակ գլանիկներու համար իւրաքանչիւր քիլոկրամին Եգիպտ. ոսկի 0,400։

Յօդ. 3. — Դրանսիդով Եգիպտոս հասած գլանիկները մաքսատան մթերանոցներուն մէջ պիտի պահուին։

Յօդ. 4. — Ներկայ հրամանագրիս հակառակ որ եւ է տրամադրութիւն չնչուած է։

Սուրբէի Հիւմայունն այսօր Մախսուսէի Տոմ Պոլէ չոգենաւը պիտի փոխադրի և կայս. Իրատէն ելնելուն դէպ ի Պէրութ ճամբայ պիտի ելնէ։

—Այս օրերս Պոյանդիւղի և Եէնի գիւղի մէջ Ինֆլուէնցա երեւան ելած է, ուրկից բաւական անձինք վարակուած են։

—Զինուորական հանգստեան թոշակի վարչութիւնն որոշած է ամսական 2046 զրուշ յատկացնել Զինուորական Քոնիչ Յանձնաժողովոյ անդամ վաստակաւոր Տէրիգ Իսմէթ փաշայի երեք զաւակաց եւ իւր այս որոշումը մատուցած է ի կայս. պալատ։

Ամսական 1769 զրուշ յատկացուած է Սպարապետի Դրան դատական ճիւղին նախագահ վաստակաւոր Մահմուտ Մէխմուտ փաշայի կնոջ ու որդւոյն։

—Զորեքշաբթի աւուր թուով հրատարակեալ կեղծ պարտատոմսերու լուրի մը մէջ «Անանիատիս Պոսթանճը-Օղլու» անունը պէտք է կարդացուի «Հաճի Անանիա Պոսթանճը-Օղլու» (յԱստարճը Խան)։

—Գալատիոյ առջեւ կեցող օսմանեան պահակ շոգենաւն երէկ ծովուն վրայ մարդու դիակ մը նշմարեց։ Շոգենաւէն անմիջապէս մակոյկ իջուցուելով այդ դիակ յանձնուեցաւ ծովային ոստիկանութեան։ Յետ քննութեան հաստատուեցաւ թէ այդ դիակ հայու մըն էր։

—Մաքսային վերատեսչութեան պաշտօնեայներէն Հասան Սաատի էֆէնտի նախընթաց գիշեր ձիով Ունգարանի կամուրջէն անցած պահուն, ձիու ոտքը սահելով գետին ինկաւ եւ Հասան էֆէնտի ծանրապէս վիրաւորուեցաւ։

—Յայտնի է թէ Տարիւշէֆագայի շրջանաւարտք ի պաշտօնի կը կոչուին Հեռագրական և Թղթատարական վարչութեան մէջ։ Արդ, այդ վարժարանին մէջ հեռագրական և թղթատարական աշխարհագրութեան դաս մը պիտի հաստատուի։

—Քաղաքապետութիւնը գնած է փայտաէն հինգ խանութներ, որք կը գտնուին ի Պոլիս Վէզնէճիլէր թաղը նախորդ Խտիվ Իսմայիլ փաշայի ապարանքին հանդէպ։ Այդ խանութներ երէկ փլցուիլ սկսան ճամբան լայնցնելու համար։

—Եղեռնադատ ատեանն ի բացակայութեան մահուան դատապարտեց Քէվէր Պուրկազի Խրիսթօ ու եղբայրը Եորկի։ Ասոնք ութ ամիս առաջ Պոլիսէն Քէվէր Պուրկազ գնացող Եանքօ անուն մարդ մը սպաննած էին, ճամբանսպասելով, և ան կեց ի վեր փախած են։

—Սպարապետի Դրան քարտուղարներէն Մէհմէտ պէյ անցեալ գիշեր ժամ 3ին միջոցներն Աքսարայէ անցած պահուն, չորս անծանօթ անձինք վրան յարձակելով ասոնցմէ երկուքը կոկորդը սեղմեր, միւսը բերանը լաթ խցեր և չորրորդն ալ ժամացոյցը, շղթայն ու մատանին յափշտակեր և չորսն ի միասին փախեր են։ Մէհմէտ պէյ այդ օրէն ի վեր անկողնոյ կը ծառայէ և կոկորդի ցաւով կը տառապի։

ՆՈՐ ԹԱՏԵՐՈՆ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ

ԲԵՐԱՑԻ

ԶԷՄԻՐԼԻ

Ի ՆՊԱՍՏ ՁՈՒՀԱՃԵԱՆ ԷՖԷՆԴԻԻ

Յառաջադոյն ծանուցած էինք թէ այս իրիկուն Զէմիրլի չորրորդ ներկայացումը պիտի տրուի ի Նպաստ հեղինակին՝ երաժշտապետ Զուհաճեան Տիգրան էֆէնտիի։

Գոհութեամբ կ'իմանամք որ երկու օրէ ի վեր տոմսակները կը գընուին օտարաց և հայոց կողմանէ, այնպէս որ այս դիշեր եւս թատերասրահն հոծ բազմութեամբ պիտի լցուի։

Արդարև Զուհաճեան էֆէնտի արժանի է հմակրանաց և մեծարանաց այս ցոյցի, ինքը որ՝ ի վնաս նիւթական շահուն՝ կը փառաւորէ թէ զինքը և թէ հասարակութիւնը ում կը պատկանի։

Օտարազգիք, եւ մասնաւորապէս Եւրոպացիք, որք ինչ ինչ կանխակալ կարծիքներ ունէին մերայնոց արուեստասիրական զգացմանց նկատմամբ, գովութեամբ խօսեցան այն եռանդուն ցոյցերուն վրայ զոր հայը յայտնեցին առաջին ներկայացման, ի գովութիւն երաժշտական տաղանդի Զուհաճեան Տիգրան էֆէնտիի։

Ցուսով եմք որ Բերայի հասարակութիւնը և ի մասնաւորի հայերն այս գիշեր եւս պիտի հայթայթեն հայ երաժշտապետին այն գոհունակութիւնը զոր ունեցաւ անցեալ կիրակի երեկոյ և զոր կը նկատէ ինք որպէս վարձատրութիւն իւր անխոնջ երկոյ։

ՄԵՆ ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍ

Վաղը գիշեր, շաբաթ գիշեր, յունաց Սիլլոդոսի սրահին մէջ «Սէմբնիա» Հելլէն-Կամոլի՝ ընկերութեան ի նպաստ հանրային նուագահանդէսը պիտի տրուի՝ ընդ հովանաւորութեամբ ֆրանսական դեսպան Մոնդէպէլլո կոմսին և Հելլենական դեսպան Պ. Մավրոկորդատոյի։

Նուագահանդէսին մասնակցումը, որ կազմուած է բարձրաստիճան անձերէ, ամեն հոգ և խնամք տարած է այս երեկոյթին բարւոք կազմակերպութեան համար։ Նուագահանդէսին պիտի մասնակցին՝ Օր. Էսմէրալտա Զերվանդէս, Օր. Հենէկը, Օր. Սալխա, Օր. Զիրսի, Պ. Պ. Քարաքաշ, Լանձոնի, Բիզանի և Հէրմ. խմբերգական ընկերութիւնն՝ առաջնորդութեամբ բրոֆ. Լանկէի։ Օր. Զերվանդէս տաւիղի վրայ պիտի նուագէ Օպերիթէվի Մէշրոպ Լոմբի խանդերգը։ Օր. Հենէկը և Պ. Լանձոնի միատեղ պիտի երգեն Լուքանթոնի Դիշերի է Վէնէտիկ։ Պ. Քարաքաշ Լուիթակի վրայ պիտի ածէ Տանքլայի Ամ-ուլէր։ Հէրմ. խմբերգական ընկերութիւնը պիտի երգէ գերմանական երաժշտութիւնը։ և այլ զանազան ընտիր կտորներ պիտի երգուին ու նուագուին։

Մտից տոմսի գինն է կէս օսմ. ոսկի։

Նուագահանդէսը պիտի սկսի իրիկուան ժամ 9ին (Ը. Ե.)։

ԹՐԱՄՈՒԷԻՑ ԸՆԿ. Կ. ՊՈԼՍՈՅ

Յուլիսի 1891 Ապրէլ 3/15ի վիճակահանութիւնք
Ընդ... 872 թիւերոյ

1 բաժինոց արժէթուղթք.

713 714 715 716 717 718 719 720 721 722 723 724 725 727 728 729 730 731 732 1046 1047 1048 1049 1050 1051 1052 1053 1054 1055 1056 1058 1059 1060 1061 1062 1063 1064 1065 1386 1387 1389 1390 1391 1392 1394 1395 1396 1397 1398 1399 1400 1401 1402 1403 1404 1405 1406 20368 20369 20370 20371 20372 20373 20374 20375 20376 20377 20378 20379 20380 20381 20382 20383 20384 20385 20386 20387·

5 բաժինոց արժէթուղթք.

23315ն 2335 2336-2340 2341 2345 2346 2350 3036 3040 3041-3045 3046-3050 3051-3055 3121-3125 3126-3130 3131 3115 3136-3140 4656 4660 4661-4665 4666-4670 21131-21135 21136-21140 21141-21145 21146-21150 21821-21825 21826 21830 21831-21835 22786-22790 22791-22795 22801-22805·

10 բաժինոց արժէթուղթք.

7211-7220 9741-9750 9751-9760 9761-9770 9771 9780 9901-9910 9911-9920 11191 11200 11201 11210 11381-11390 11411-11420 25791-25800 25801-25810 27141-27150 27151 27160 27181 27190 27191-27200 27901-27910 27911-27920·

20 բաժինոց արժէթուղթք.

13421-13440 14121 14140 15441 15460 16001 16020 18921 18940 19681-19700 28141-28160 28181 28200 28221-28240 28581-28600 29161-29180 30181-31000 31161-31180 31741 31760 31781-31800 32901-32920 33141 33160 33941 33960 37061 37080 37081 37100 37341 37360 37721 37740 37901 37920 38921-38940

Սոյն բաժնեթղթոց տէրերը կը հրաւիրուին ներկայացնել իրենց արժէթուղթերն ընկերութեան կեդրոնատեղին, ուր պտրտրօրեն իրենց տրամադրութեան ներքեւ պիտի դրուին։

Որպէսզի այս արժէթղթոց վաւերացումը կարենայ կատարուիլ, իւրաքանչիւր բաժնեթղթի փոխարէն 5 ական օսմ. ոսկւոյ հատուցումն, անոնց փոխանակութիւնը՝ տոկոսաւոր բաժնեթղթոց հետ, տեղի պիտի ունենայ յանձնման թուականէն տասն հինգ օր ետք։ Վիճակահանութեան մասին տեղեկագիր մը յանձնուեցաւ ընկերութեան դիւանին, ուր Պ. բաժնետերք կրնան տեղեկութիւն առնուլ։

Կ. Պոլիս 4|16 ապրիլ 1891

ԱԶԴ

Ս. Փրկչի Ազգային Հիւանդանոցի հին չէնքին Էնդազը՝ նուազարդի գրուած բոյսով, գնել փափաքողք՝ ամեն օր ժամ 2էն մինչ 11 պարտին ներկայանալ ի գրասենեակ հոգաբարձութեան, կ Պոլիս Մեծ Նոր Խան մինչեւ ապրիլ թիւ 48. 49. 50. եւ տեղեկանալ պայմանաց։ (Ինկ. Հ.)

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 16 ապրիլ.— Անգլիոյ Պանքան իւր դրամագրէզի սակը բարձրացուց % 3էն 3 1/2ի։

ԿԵՇԹԻՄՈՒՆՏԷ (Հանովէր), 16.— Մասնակի արդիւնք երեսփոխանական ընտրութեան. Պիզմարք իշխան ստացաւ 5197 քուէ։ Սոմատական Պ. Ատլոֆ 1955 քուէ, կաթոլիկ կուսակցութենէն Պ. Փլաթէ 2246 քուէ, ընկերվարական Պ. Շեմայֆելտ 3490 քուէ։ Տակաւին 38 շրջանակներու արդիւնք յայտնի չեն։ Հաւանօրէն համեմատականի պիտի մնայ ընտրութիւնն ընդ մէջ Պիզմարք իշխանի եւ ընկերվարական ընտրելոյն։

ՊԵԼԿՐԱԴ, 16.— Սերպիական չոգենաւային ընկերութեան բաժնեթղթոց ստորագրութիւնը տեղի պիտի ունենայ մայիս 6ին, 7ին, 8ին ի Սերպիա և մայիս 8ին օտար երկրաց մէջ։

ՊԵՐԼԻՆ, 16.—Յետ երկար վիճաբանութեան Ռայխսթակն ընդունեց գործաւորական յանձնաժողովոյ հաստատման վերաբերեալ օրէնքը։

ՓԱՐԻԶ, 16.—Զարը ցաւակցական նամակ մը զրկեց առ տիկին Աբէր, այրի կին Փեթերսպուրկի Ֆրանսական նախորդ դեսպանին, որ անցեալ շաբթու մեռաւ։

—Մարտ ամսոյ մէջ ի Ֆրանսա մտած են 485 միլիոն Ֆրանքի ապրանք. մինչ 1890ին 493 միլիոն Ֆրանքի ապրանք մտած էր նոյն ամսուն։ Զրանուած նիւթոց ներածումն 66 միլիոն Ֆրանք աւելի է անցեալ տարուընէ։ Նոյն ամսուն դուրս հանուած են 348 միլիոն ապրանք, մինչ 1890ին նոյն ամսուն դուրս հանուած էին 348 միլիոն Ֆրանքի ապրանք։

ՆԻՒ ԵՈՐՔ, 15.—Առ Նորընտիր Խորհրդարանն ուղղեալ նախագահական յայտագրէն կ'երեւի թէ՝ վեց միլիոն տոլարի ոսկեդրամ ապսպրուած է յԱմերիկա՝ Եւրոպա զրկուելու համար։

ՊՈՒԷՆՈՍ ԱՅՐԷՍ, (Արժանթինի Հանրապետութիւն) 15.—Նախագահական հրամանագիր մը կը դադրեցնէ ազգային երկաթուղեայ շինութիւնը։

ՊՐՈՒՍԷԼ, 16.—Յայտ է այն լուր թէ Պ. Սթէնլի Քոնկոյի պետութեան ընդհանուր կառավարիչ անուաներ է։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՁԱՂԵԹԻՒՐ ՊՕՐՕՆ

Պոլսոյ 5 Ապրիլ

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՒԹ

3 տոկոսի վրայ		109 3/4
3 »		23 95

Օսմանեան Քոնսոլիտ

[illegible]		20 32
[illegible]	»	— —
[illegible]		20 31 1/2
[illegible]	»	20 31
Թահվիլաթը Օսմանիէ երկէ երեկոյ		84 21
» » ժամ 5ին		84 16

ԸՆԹԱՑՔ ԳԻՒՂԱՔԱՂԱՔԱՑԻ

Փոխառութիւն	A. Սերի	43 1/4
»	B. »	24 3/4
»	C. »	20

ՏՈՒՆԱԿԱՆ

Յունական [illegible]	Ֆր. Լ.	5 26
[illegible]	Ոսմ. »	9 10
[illegible]	» »	6 05
[illegible]	» »	4 32
Ռեժի	» »	15 16
[illegible]		560
[illegible]	Ֆր.	76 5/8
Բաժնեթուղթ Լավրիոյի	Դ. Կ.	159

ԸՆԹԱՑՔ ԳՐԱՄԱՆ

Օսմանեան սակն	ոսկ.	100
20 Ֆրանքոց	»	87 18
Անգլիական սակն	»	110 12
Մարք (գերմանական սակի)	»	108
Իտալիոյ	»	90 10
[illegible]	»	51 15
[illegible]	»	7 70
Մեծ. արծաթի (սարֆ)	»	108 14
[illegible]	»	102
Հինգնոց	»	102
Մեթալիք	»	99
Թասֆիկէ	»	17 20
Տոկոս Պալաթիոյ Սակարանի	»	7

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Բարիզ, 16 Ապրիլ, ժամ 3 վայր 25 երեկ

[illegible] 3 %		94 87 1/2
» » 4 1/2 %		105 87 1/2
[illegible]		19 10
[illegible]		70 62 1/2
» [illegible]		848 75
[illegible]		613 75
Ս

Օմ. Մաքս. արժէթուղթ	466 75
Ռիօ Թէնթօ	588 75
Մեքսիքանօ	688 75
Զէր Լանտրայի վրայ	25 23

Լոնտոն, 16 Ապրիլ, Ժամ 6 վայր. — երեկոյ

Անգլ. քսանոյական	96 3/16
Օմտ. » Ոսկի Պ.	18 7/8
» » » Ի.	43 3/8
» » » Ա.	3 7/8
» » » Ց.	18 7/8
Փոխառութիւն 1877	— —
Գոնտ Ոսկեայն	14 7/16
Դէպիզատական միացեալ (իւնիֆիտ)	98 3/16
» առանձ. (բրեմիէրեմ) 1890	91 7/8
Ռիօ Թէնթօ	23 3/8
Ցօհանէսպուրգ (փոխատ. Թաղքը)	102 7/8
Հելլենական 5 %	89 1/8
Մանաքալ »	70 1/4
Ռուսական 1889	98 3/4
Փոխառնակալութիւն Բրազիլի	25 470

Գիւենա, 16 Ապրիլ, Ժամ — վայր.

Օսմանեան երկաթուղի	36 20
» Բեմիի բանկերութիւնք	160 25
Փոխառնակալութիւն Լոնտոնի վրայ	116 75
» Փարիզի »	46 12

Պերլին, 16 Ապրիլ, Ժամ — վայր.

Փոխառնակալութիւն Լոնտոնի վրայ	20 35
» Փարիզի »	80 40
Ռուսական Ցարական	210 75
Օսմանեան երկաթուղի	78
Օսմանեան քսանոյական Աբրի Պ.	19

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Լարիզ, 16 Ապրիլ, Ժ. — վ. — երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթի 3 %	94 87 1/2
Օսմանեան քսանոյական Պ.	19 20
Օսմանեան երկաթուղի	— —
Օսմ. Բեմի	— —
Բրիտանական Թիւրք	— —
Օսմ. Մաքս. արժէթուղթ	— —
Ֆրանք Օթոման	613 75
Ռիօ Թէնթօ	588 75
Սոսիեթէ ժէնէրալ	— —

ՆԱՄԱԿ ՎԻԵՆՆԱՅԷ

Թ. ԺՈՂՈՎ ԳԵՐՄԱՆԱՑԻ ԱՇԽԱՐՀԱԳԻՐՆԵՐՈՒ

ՎԻԵՆՆԱ 13 Ապրիլ

Երէկ փակուեցաւ գերմանացի աշխարհագիրներու Թ. ժողովը, որոյ վերայ կ'արժէ խօսիլ համառօտիւ։

Ժողովն տեղի ունեցաւ քաղաքիս նոր Համալսարանին մէջ ուր դասախօսութիւնք առ այժմ դադրած են Զատկի արձակուրդի պատճառաւ։ Ժողովին մասնակցեցան աշխարհագիրներ թէ՛ Գերմանիայէ և թէ Աւստրիոյ գերմանական գաւառներէն. հետաքրքրելու համար հասարակութիւնը դէպ ի այսարհագրական գիտութիւնը, ժողովը կազմակերպեց մի ճոխ աշխարհագրական ցուցահանդէս, ուր կարելի էր քայլ առ քայլ հետեւիլ նոյն գիտութեան, սկսեալ իւր ծագումէն մինչև իւր այսօրուայ կատարելութիւնը։ Ցուցահանդէսը կը պարունակէր բազմաթիւ քարտէներ քաղաքական, ցեղագրական և բնական, յորս մասնաւոր նշանաւոր էին Նոքա որք ծնունդ են Heinrich Kieperի դրչին. մասնաւոր ուշադրութիւն կը դրաւէին Ափրիկէի նոր քարտէներն, ուր խնամով գծուած են սահմանները գերմանական արեւելեան եւ արեւմտեան Ափրիկէի, Բօնկոյի, ինչպէս նաեւ անգլիական, ֆրանսական, իտալական եւ փորթուկեզ թեւարկութեանց ներքեւ գտնուող երկիրներուն։ Ափրիկէ այլ եւս վերջնական կերպով բաժնուած կ'երեւի, վասն զի չի կայ մի մաս որ լիներ ազատ այս կամ այն եւրոպական կառավարութեան ազդեցութեան ահ մանէն։ Մասնաւորապէս հետաքրքրական էր քարտէսը Փոքր Ասիոյ և Արեւելեան գաւառներու որք մի անհուն լեռնադաշտ կը ներկայացնեն երբեմն աւելի քան 1000 մեթր բարձրութեամբ ծովին մակարդակէն։

Այս քարտէսներու կ'ընկերանայ մի ճոխ հաւաքածոյ աշխարհագրական դասագրքերու և գործիներու, որք կը գործածուին այժմ գերմանական ընտրերին և բարձր վարժարաններու մէջ։

Ցուցահանդէսը կը լրացնէին լուսանկարներ՝ առնուած աշխարհի այլ և այլ մասերէ և մարդկային դիրքերէ և սոցա վերայ ընդարձակօրէն խօսող դիրքեր զանազան եւրոպացի ուղեւորներու։

Ցուցահանդէսը դուռ չկրնայ հետաքրքրութիւն ուսեալ հասարակութեան կողմանէ որ այցելեց դան խուռներամ։ Մ. Վ.

ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐԻ ՎԻՃԱԿԸ

ԵՒ ՆՐԱՆՑ ԲԱՐԵՓՈԽՈՒԹԵԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԸ

Ներածութիւն

Ուսումնասիրական գործը և ուսումնարանը մարդկութեան քաղաքակրթութեան պատմութեան մէջ ծնունդ էր աշխատութեան բաշխման։ Քաղաքակրթութեան հետ մարդկութեան մտաւոր ու նիւթաւոր պահանջներն աւելացան, ուստի աշխատանքի բաշխում կամ մասնագիտութիւն էր հարկաւոր որոշ նիւթաւոր կամ մտաւոր գործ ամենակարճ ժամանակամիջոցում՝ ամենաբնոյր տեսակի և ամենաժան գնով պատրաստելու համար։ Ուսուցչութիւնն և ուսուցչական գործը այս մասնագիտութիւններից մէկն էր, որ հետզհետէ ծնունդ առաւ ընտանիքէն, որ որսորդական, հովուական, երկրագործական և նահապետական պարզ շրջաններէն անցնելով՝ հասաւ քաղաքակրթութեան դարը, որ այլ եւս չէր կարող հին եղանակաւ կեանք վարել։ Ընտանիքի գործերը բարդուեցան, կեանքի պահանջներն աւելացան, մայրն ու հայրը այլ եւս ո՛չ ժամանակ և ո՛չ մտաւոր կարողութիւն ունէին իրենց զաւակները կեանքի բազմադիմի պահանջների համար ընտանիքի մէջ պատրաստելու։ Ինչպէս որ իրենց ամեն առանին պէտքերը նորանք ինքեանք այլ եւս լցուցանել չէին կարող, այլ իւրաքանչիւր իրեղէնի համար զատ մասնագետի և արհեստաւորի կը դիմէին, այնպէս ալ դաստիարակութեան գործի համար՝ ուսուցիչների։

Ուսումնարանի և ուսուցչութեան գաղափարը մենք աւելի պարզ կը տեսնենք հելլենական աշխարհի մէջ, սակայն ինչպէս որ այս երկիրս իւր քաղաքակրթութեան սերմերը հեռաւոր ու մօտաւոր արեւելքէն ներածեց, այնպէս ալ վերոյիշեալ գաղափարները։ Հռովմէական կեանքը հելլենական դաստիարակչական գաղափարներն ընդունելով՝ սորանց աւելի գործնական կերպարանք տուեց, որ ազգային կրթութենէն մանանդ աւելի կը տարբերէր իւր համաքաղաքացիական բնաւորութեամբ։ Միջին դարը զուրկ էր ժողովրդական կրթութենէն, դաստիարակութիւնը համարեա բացառապէս կրօնաւորների մենաշնորհն էր։ Սակայն մարդկութիւնը նոր դարաշրջանին եւս հասնելով՝ դեռ երկար պէտք է սպասէր, մինչև որ կրթութիւնն սկսէր ժողովրդական իւրաքանչիւր անհատի սեպականութիւն դառնալ։ Եւրոպական պետութիւններից ամենաառաջինը Գերմանիան էր, որ ասկէց համարեա հարիւր տարի առաջ ուսումը պարտաւոր հրատարակեց և ապա նորա օրինակին հետեւեցին Աւստրիան, Դաղղիան, իսկ միւս պետութիւնները դեռ կը ձգտին՝ մի օր այս վիճակին հասնելու։

Աստ համառօտակի իմ ընթերցողի աչքի առջեւէն անցընելէ յետոյ քաղաքակրթութեան պատմութեան գլխաւոր շրջաններն իրենց բնաւորիչ յատկութիւններով, դառնանք մեր կրթական վիճակին, որի մասին տարաբաղդաբար միայն հատ ու կտոր պատմական տեղեկութիւններ ունինք։ Մենք իսկական ժողովրդական վարժարաններ ունեցած ենք միայն Լուսաւորչէն սկսեալ՝ մինչև առաջ դեռ պաշտութեան ժամանակ ուսումը միայն կրօնաւորներուն եւ մեծերուն կը ծառայէր։ Մեր վանքերը ԺԱ. դարէն մինչեւ ԺԷ. աւելի կը կրօնցնեն իրենց կրթական նշանակութիւնը, մինչև Մխիթարեանց ժամանակները եւ ներկայ դարուս, երբ մէկէն ի մէկ սթափեցանք տգիտութեան խորը քնէն և վչագին տեսանք, որ շատ յետ ենք մնացեր։ Սկսուեցան զանազան փորձեր եւրոպական կրթութեան ճառագայթները նաեւ ի մեզ տարածանելու եւ մինչդեռ Կոմիսար հայերն իրենց մասնագէտներով ուսումնարանական գործին կանոնաւոր ուղղութիւն եւ զգալի մղում տուին, ուրիշ տեղեր շատ դանդաղ քայլերով յառաջ ընթացան։

Իսկ թէ ինչ պատճառներ կան այս յետամնացութեան եւ ինչ միջոցներով կարող էին տաճկահայերը իրենց ուսումնարանական գործին վերջապէս կանոնաւոր ուղղութիւն տալ, ահա խնդիրներ որոնցմով զբաղելու դիտաւորութիւն ունինք։

Ա.

Մանկավարժութիւնը և կրթական գործը

Արդէն նախապատմական ժամանակներէ հետէ մարդկային ծնողը կարիք է զգացեր իւր զաւակներին ըստ իւր հասկացողութեան կրթելու, այսինքն՝ իւր նախորդների եւ իւր սեպական փորձառութեան արդիւնքը մատաղ սերնդին աւանդելու։ Եւ այս խորհրդաւոր ընազդումը միայն մարդկային ցեղին չէ որ յատուկ է, մենք մեւնոյն ձգտումը կը տեսնենք նաեւ ամենաստորակարգ կենդանիների մէջ՝ իրենց գիտեցածը ձագերին անվիջապէս սովորեցնելու։ Այս անբան, սակայն իմաստուն արարածները սաստիկ անհանգիստ վիճակի մէջ կը գտնուին մինչեւ այն ժամանակ, երբ իրենց անփորձ ձագերն կեանքի բոլոր պիտոյքների եւ պատահարների համար՝ կը նախապատրաստեն։ Եւ այս տեսակէտէ նորանց կարելի էր շատ բարձր դասել բազմաթիւ իսկապէս անբան մարդկային ծնողներէ, որոնց ամենեւին փոյթը չէ կարծես այն զաւակների ապագան, որոնց աշխարհ գալու պատճառն են եղեր եւ պատասխանատու նորանց թշուառութեանց համար։

Այսպէս ուրեմն բիւրաւոր տարիներ մարդկութիւնը այս կամ այն չափով կարիք է զգացեր իւր նախորդների մտաւոր բարոյական, կրօնական և ֆիզիքական գործառութեանց եւ տեսութեանց ամենաընտիր նիւթերը հետագայ սերնդին հաղորդելու՝ անոր համար աւելի փայլուն ու երջանիկ ապագայ պատրաստելու համար։ Բայց դեռ շատ հազարաւոր տարիներ պէտք է անցնէին, մինչեւ որ այս յոյժ կարեւոր գործը պարտականութեան ձեւը ստանալով՝ մի նպատակաւոր և նախագծեալ հիմնարկութեան կամ սոսոմոնեան յանձնուէր։ Սակայն զարմանալին այն է, որ դեռ հազարամեակներ պէտք է անցնէին՝ մինչեւ որ մարդկութիւնն հասնէր 17րդ դարու վերջերն, երբ մի գերմանական ժողովրդ. այլ եւս չբաւականանար պատահական ուսուցիչներով, այլ այս պաշտօնի համար յատուկ մարդիկ պատրաստելու վրայ մտածէր։ Ցատուկ ուսուցիչներ կամ մանկավարժներ պատրաստելու համար սկսեցին հիմը դնել ուսուցչանոցների, որոնք ի հարկէ սկիզբները շատ թերի էին։ Այդ այն նշանաւոր մանկավարժական շրջանն էր, երբ այս գիտութիւնը գլուխ բարձրացուց շնորհիւ մեծ մանկավարժ Ցամենիուսի։ Այնու ամենայնիւ դեռ մի դարէն աւելի պէտք է անցնէր Գերմանիայի համար և աւելի եւս տարիներ՝ այլ եւրոպական պետութեանց համար, մինչեւ որ մանկավարժութիւն և ուսուցչանոցներ կազմակերպութիւն կ'ստանային։ Ներկայ դարուս սկիզբները փիլիսոփայութիւն ու բնական գիտութիւններն իրենց հուժկու հոսանքով յառաջ մղեցին այլ գիտութեանց հետ նաեւ մանկավարժութիւնն, որ ծնաւ այս դարու մէջ ամենամեծ ուսուցիչ-մանկավարժներ, որոնք շնորհիւ վերոյիշեալ հիմնական գիտութեանց՝ բնթաց քայլերին՝ իրենց մասնագիտութիւնն այն աստիճանին հասուցին, որ այսօր նա գիտութեան փառաւոր դասն անցնելու իրաւունքն ըստացաւ։

Այժմ քիչ թէ շատ քաղաքակրթուած պետութեանց մէջ արդէն տարրական ճըշմարտութիւնէ դասուած այն կարծիքը, թէ առանց ուսուցչանոցների կամ մասնագէտ ուսուցիչների անհնարին է մի երկրի մէջ կանոնաւոր ժողովրդական կրթութիւն երեւակայել։ Սակայն մինչդեռ այս սկզբունքը ժողովրդական, տարրական կամ հանրակրթական վարժարանների համար ընդունուած և գործադրուած է, նա դեռ համարեա անտես է առնուած միջնակարգ վարժարանների (համալսարանների և այլ բարձրագոյն հիմնարկութիւնների համար նախապատրաստիչ ուսումնարանների) վերաբերութեամբ։ Այս խնդրի մէջ դարձեալ գերմանական ժողովրդի գիտնականներն յառաջ անցան, նորա երեւելի հոգերան, մանկավարժ Ներբարթն էր այն, որ գարուս առաջին կէսի վերջերը հիմնեց մի սպասէս ուսուցչանոց (սեմինար) եւ իւր ոգեւորուած աշակերտներն իւր մանկավարժութեան սկզբունքներէն նաեւ այս խնդիրն ամենայն աջողութեամբ յառաջ տարին և այսօր մի քանի համալսարանական ամբիոններ գրաւեցին, որոց կից են ուսուցչաց ու ուսանողների համար նաեւ վարժոցները։

Ընթերցողների համար ոչ թէ աւելորդ, այլ յոյժ կարեւոր պէտք է լինէր՝ մի ընդհանուր գաղափար կազմել այս մասին այն սկզբունքների վերաբերմամբ, որոնք 200 տարիներէ ի վեր կ'ղեկուցեցեն կրթական գործին նուիրուած մարդկանց մտքերը։ Երբ բնական գիտութիւնները և ատոնց հետ բնախօսութիւնն ու հոգեբանութիւնը զարգացան, այն ժամանակ մտածողներ թափանցելով մարդու ներքին աշխարհը՝ փորձառապէս և տեսականապէս համոզուեցան, որ ներքին կամ հոգեկան երեւոյթներն ու գործողութիւնները ճիշտ այնպիսի հաստատուն օրէնքներ ունին, որպիսին մենք կը տեսնենք մարմնաւոր աշխարհի մէջ։ Եւ այլ կերպ չէր կարող լինել, որովհետեւ հոգին ու մարմինը մարդու մէջ անբաժան էութիւններ լինելով և միմեանցմէ կախում ունենալով՝ չէին կարող առանց առընչական խիստ օրէնքների կառավարուիլ եթէ այսպէս էր, ապա ուրեմն նաեւ հոգ ու առողջութեան և կանոնաւոր սնուցման կամ զարգացման համար՝ կարեւոր էր ուսումնասիրել նորա պէտքերն ու ամենցողութեան օրէնքները, ինչպէս այս գիտելիքները բժշկանութիւնը հարկաւոր է դատում մարմնի համար։ Եւ ահա՛ յառաջ եկաւ բարոյականութիւնը՝ կրթութեան նպատակը որոշելու համար և հոգեբանութիւնը՝ նորա ճանապարհները ցոյց տալու համար։

Այսպէս՝ մի ուսուցիչ նախ քան կը ձեռնարկէր աշակերտի ներքին աշխարհը կերպարանափոխելուն, այսինքն անպէտք կամ վնասակար օյժերի հետ կռուելու, նոր նիւթերով նորա միտքը հարստացնելու, կենտրոնացնելու, կարեւոր էր այդ դաստիարակին նախ և առաջ ճանաչել այդ աշխարհի կեանքը։

Պրոֆ. Շոյզը, որ ներբարթի անմիջական և ամենանշանաւոր աշակերտներից մէկն էր, հետեւեալ ընդունակութիւնները կը պահանջէ մի ուսուցչէ, որ կոչուած է իտէալական կրթութիւն տալու։ Ա. կարողութիւն ներթնչել իւր աշակերտների տրաւորշիռնը և իւրաքանչիւրի ամեն ազամի հոգու տրամադրութիւնը մասնաւորապէս։ Բ. այս խորամուխ գնողութեան ներքոյ՝ սանչոտութիւնը՝ սեպհական տպաւորի յիշողութիւնը, որպէս զի աշակերտների ազատ մտածողութեան ընթացքը չխանգարի (ուսուցիչը պէտք է հետեւի աշակերտների մտքերի շարքի ուղղութեանը)։ իսկ Գ. խօսելու կամ աշակերտների հետ վարուելու ժամանակ՝ իւր ներքին կենդանաբանութիւնը՝ ընդունելի պարզութիւնը։ Եւ Դ. վերջացուցած աշխատութենէն յետոյ՝ ինքն իրեն գնդատել և աջողածի ու չաջողածի պատճառների մասին մի որոշ եզրակացութեան գալ։

Այս բազմաշխատ և պատկառելի ուսուցչապետը ներբարթէն յետոյ առաջինն էր մանկավարժութեան պատմութեան մէջ, որ համալսարանական ուսուցչանոցների գործին թէ՛ տեսականապէս, և թէ՛ գործնականապէս մեծ մղում և հաստատուն դիրք ընծայեց։ Նա էր, որ համարեա 40 տարի շարունակ գործեց Էնայի համալսարանի վարժոցում և վերոյիշեալ ճշմարտութիւններն արձանագրեց։

Տողերիս գրողը նոյնպէս շատ տարիներ այս ուսուցչանոցի մէջ նախ նորա եւ ապա Գ. Դայնի ժամանակ ուսանելով՝ տեսաւ ու համոզուեցաւ, թէ լաւ ուսուցանելու համար բաւական չէ աւանդելի առարկայ լաւ գիտենալը, այլ մանկավարժական հմտութիւն իւր բազմակիսի պահանջներով։ Մենք տեսանք, թէ ինչպէս միւնոյն տարրական ճշմարտութիւնը կամ երեւոյթն ուսուցանելու համար զանազան ուսուցիչներ տարբեր հետեւանքների կուգային։ Մինն, օրինակ, խիստ շատ կը խօսէր և մտքերն արձագանք չէին գտներ աշակերտների մէջ, իսկ միւսը մի քանի պարզ հարցումներ ու ցուցմունքներ անելով՝ ամենայն դիւրութեամբ կը հասնէր իւր նպատակին։ Ինչո՞ւ։ Որովհետեւ նոր սկսող ուսուցիչը դեռ չէր թափանցած իւր ունկնդիրների միտքը, նա չգիտէր մտածել աշակերտների պէս եւ ըստ այնմ խօսիլ։ Նորա խօսքը «ձայն բարբառոյ յանապատի» կը մնար։ Բայց ի՞նչ կը նշանակէ մտածել աշակերտների պէս, մինչեւ որ մանկավարժ յանապատ դարձեալ

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգլ. Ոսկի 1,000,000

«ՖԻՆԻՔՍ»

Հիմնեալ ի Լ. ընտրն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետերաց Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր աղացոյցն է 17,000,000 Անգլ. ոսկւոյ դրամարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի ՀՈՒՍ հատար։

11

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծական՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանաց և միջնորդութեամբ ստորագրելոց, որք ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած ՀԱՍՈՒՆՔԵՐՆ։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց Թիւ 12, Սանտալճը խան, Գալաթիա, Աւստրիական թղթատան վերեւ։

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԳ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ Ֆռանք 8,000,000
Պահեստի դրամ ցվերջ յունիս 1889 » 5,604,722
Տարեկան հասոյթ » » » 12,773,779

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔՍ ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնաւ։

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ՖՈՒԱՆՔՖՕՐԹՈՒԱՋ

ԾՈՎԱՑԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ Ֆռանք 6,250,000 Պահեստի դրամ Ֆռանք 1,270,300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և դրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանաց և սակագնաց։ Այսն նիւթերու վրայ մեծագանակ դրամարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկերութիւնս միացած է եւրոպական 13 լուրջ ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամագլուխն ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100,000,000 Ֆռանք

Լիազօր ներկայացուցիչ համար Թուրքիոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Գահէջ—Գալաթա, Անանիատիս խան.

16

ԻԼԱՆ

ՊԱՂԸ ՍԷՐԱՍԲԷՐԻ

Շաբը անպարը իչուն միւպայեա օրունաճադ օլան պիր միլիոն գբյէի ճէտիտ արփանըն պէհէր գրեէսի օթուզ իւչ փարայա թալիպի էօհտէսինտէ օրուպ նիսանը բուժինին տէրտունճի փէնչշնպիհ կիւնի գարաբը գաթիսի վիրիլէճէյի վէ ալթընճը ճուժա իրմէսի կիւնի եիւզտէ պէշ թէնգիլի գապալ օլունաճաղը ճիհէմլէ իթթաքնա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքերի լէվազիմաթ տաիրէսի. նէ կէլմէյէրի իլան օլունուր։

2 Նիսան 1891 948
Նօ. 40 2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՂԸ ՍԷՐԱՍԲԷՐԻ

Լազգբյիէ իլէ միւհագ աթընտա պուլունաճադ ասաքիրի Շահանէ իչին, միւպայեա օլունաճադ եիրմի իւչ գալէմ էրզարքը իթթասրնա թալիպ օլան վէ չերպիթինի անլամադ իսթեէնլէրին թարիիրը իլանտէն իթթիպարէն պիր հաթիթաեա գատար մագամը Սէրասքերի լէվազիմաթ տաիրէսինէ կէլմէյէրի իլան օլունուր։

3 Նիսան 1891 949
Նօ. 41 2—3

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԳԱՌԼԸՄԱՆ ԵՒ ՊԼՈՒՄՊԷՐԿԻ

Ղալաթիա Պէօյիւք Միլլէթ խան, միջոց. թղթատարատան վրայի յարքը, և ի Զմիւռնիա Լիանկէլիքի փողոց թիւ 59

Այս նշանաւոր գործատունն, որ արժանաւոր համբաւ մը ստացած է ի մեզ, այս ձմրան եղանակին առթիւ իւր վաճառքներու քանակութեան վրայ յաւելում մի կ'ընէ, որ ապէն բաղմաթիւ է Ֆրանսական, Անգլիական, Գերմանական եւ Պէլճիական բերքերու զանազան տեսակներով։

Հետեւապէս իւր բուն գործարանին ապրանքներուն վրայ օր. են՝ օժտի համար ամէն տեսակ ճարմակեղէնք, քանուածք, կիսազգեստք, քալիքօ, քօրսէ, թաշկինակ, տեղանի պիտոյք, շապկի, շապկընկեր, տաւմանք, ֆլանել կանանց օրիորդաց և փոքր աղջկանց համար զարդազգեստներ, ուէլ. ցած է ուրիշ տեսակ անթիւ նիւթեր բոլորն ալ ընտիր տեսակէ։

Հասարակաց զարմանքը կը գրաւէ մանաւանդ այն վայելուչ և զանազան տեսակ վերարկուներն և ճաքէթներն կանանց օրիորդաց և տղայոց, որք բոլորն ալ վերջին նորաձեւութեան համեմատ ճարտկով ու չգեղութեամբ յօրինեալ են։

Ցաւելում մի ըրած է նաեւ ապպրուած զգեստներու պատրաստութեան նորաձեւութեան վրայ որ արդէն ճաք է պէրան, և իւր ընդարձակ արհեստանոցին ընդարմէ կը բանայ կատարելապէս գոհացնել բոլոր իւր յաճախորդները նոցա ճաշակին ու բաղձանաց համեմատ ի գործ դնելով ինչ որ պարագրին։ Կը գտնուի նաեւ մինչեւ 16 տարեկան տղայոց համար ամէն տեսակ զգեստներ բալթոներ խիստ չափաւոր գներով։

Կը ծախուին մեծ և փոքր քանակութեամբ.

ՄԱԿԱՐԿՈՒԹԻՒՆ ՁԵԱՑ 8

ՔԻՆԻՈՄԻ ԳԻՆԻ

Ա. ԼԱՊԱՌԱԳԻ

Դեղագործ անդամ բժշկ. ժողովոյն Բարիզու

ԼԱՊԱՌԱԳԻ ԳԻՆԻՈՄԸ կը միացուցնէ Քինքինայի կենդանի բոլոր օգտակար սկզբունքներն, որոնք ալ քանակութեամբ։

«ԼԱՊԱՌԱԳԻ ԳԻՆԻՈՄԸ» քինքինայի բոլոր յատկութեան խառնումն ու հաւաքածոյն է։ Քինիօսի քանի մը կաթիլներ մի ենոյն արգիւնքը յառաջ կը բերեն ինչ որ կ'ունենան Քինքինայի քանի մը լիթրայ։

ՌՕԶՊԻՔ

Ուսուցչ. դեղագործական ժողովարանին Բարիզու։ «Ինձմէ կազդուրիչ դեղերուն ամենէն ազդուն է այս»,

Տօքթոր ՎԱՀԻՒ

Գլխաւոր բժշկ. դեղատոհական հիւանդանոցաց Աբէրդէյն «Ա. ԼԱՊԱՌԱԳԻ ԳԻՆԻՈՄԻ ԳԻՆԻՆ ամենէն օգտակար լրացումն է քինինի ընդհան. գործմանն համար։ Մասնաւորապէս նշանաւոր արդիւնքներ կ'ունենայ հին լիրտերու և ճանճային ախտաժուռեան գործմանման համար»։

Ուսուցչ. ՊՈՒՇԱՌԱՍ

Ամառնային շոգերու կամ տաք կլիմայներու մէջ, մանաւանդ պարապ մթնոլորտին ճնշղական ազդեցութիւնը կը վանէ։

Ա. ԼԱՊԱՌԱԳԻ ԳԻՆԻՈՄԻ ԳԻՆԻՆ ճաշէն յետոյ կ'առնուի իբր ազատիչ գինի, մէկ գաւաթ։ 2203

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ՝ Ի ԲԱՐԻԶ՝ ԺԱԳՈՊ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 19, ՏՈՒՆ Լ. ՖՈՒԼՌ

ՇՈՒԵՏԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒԲԵԱՆ Ն. ԲԱՖԷԼ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսէլիոյ և Բօրնէլ գլխ. կանոնաւորապէս բանալ

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Սէրբասան որ ապրիլ 15ին Մարսիլիայէն և ապրիլ 22ին կ. Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Մինդէլէ որ պիտի մեկնի ապրիլ 28ին

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,

Ա. կարգ 250 ֆրանք
Բ. » 178 »

Ուղեւորի և արտ ուղեւորութեան

Նաւուղղէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմիլ առ գործակատարն
ԹԻՄՈԹԷ ԲԼՈՒՆ
Թիւ 17-18 Քիւչիւք Միլլէթ
Մահմանէ փողոց, Թիւ 14

5

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ—ՈՅԺ—ԿԱՐՈՎ

ՖՈՍՖՈՏԻՆ ՏՈՔԹՈՐ ԼԱԼՈՒԻ —Վերջին քսան և հինգ տարուան մէջ ապացուցուած է թէ այս դեղը ՖՈՍՖՈՐԱԿԱՆ ՄԻԱԿ ԴԱՐՄԱՆն է որ մինչեւ ցարդ գտնուած է, կատարելապէս բուժելու համար ուղեղի հիւանդութիւններն, անդամալուծութիւն, քնատութիւն, զառանցանք, առնական կարողութեան վաղահաս կորուստ, եւ առանցան այժերու կորուստէն յառաջեկող ամէն գործարանական խանգարում։

Կը բուժէ գժտարարարութիւնը, ջղային եւ որոշ հիւանդութիւնները, լեարդի եւ երիկամանց հիւանդութիւնն, արեան շրջանի բոլոր խանգարումները. ընդհանուր հիւծութիւնն եւ սպառումը։ Կէ կանգնուն կենսական այժերու ուժ և կորուստ ի յառաջ եկած է ուեւ է պատճառէ։

Ջղային տկարութեան եւ սաղ հետեւանաց մէջ այս դեղին ազդեցութիւնն անմրցական եւ մեծագոյն է։ Մեծամտութեան գայթակղութիւն եւ սխալանքէ կ'անհետանան ճշմարտապէս հրաշալի արագութեամբ մը։

ՏՈՔԹՈՐ ԼԱԼՈՒԻ ՖՈՍՖՈՏԻՆԸ ջղային հիւծ եւ ուղեղային դժտութիւնն կ'սեղծէ, արեան մէջ մեծանալով կենսական ելկտրական տարրը, ֆոսֆորն, որ ուղեղին կեդրոնական ճշմարիտ գժտութիւնն է։ Առնական կորովը կը կենդանացուցնէ մարդկային ամբողջ գրտութեան մէջ, մարմնոյն եւ ժտրին տալով հաւասարակշիռ եւ առողջութիւն մը, ոմանք որ կարելի է բոլոր պարտականութիւնները կատարել վստահութեամբ եւ գոհունակութեամբ։ Անարգահամ է, կը զտէ եւ կը ճոխացնէ արիւնն եւ նոր առողջութիւն ի կուտայ ուղեղին, ջղային գրութեան եւ մարմանց։ Իւր վերանորոգիչ ազդեցութիւնը կը տեսնուի գարծածուած առաջին օրէն իսկ։ Ջղային գրութեան եւ ժտաւորաան կարողութեանց նշանաւոր յաւելումն եւ բարբութեան զգացմունք մը այդ վարժութիւնն հետեւելը չատուց ի վեր կ... ... էր։ Պարսղութիւնը վերանորոգուած է։ Աթարծակը հրաշալի կերպով կ'աւելնայ։ Ագեայ պարտնոց կանոնաւորապէս կը կատարուի։ Քունը կը լինի հանդարտ եւ կազդուրիչ։ Գեմքը կ'սկսի լենալ, շրթունքը կը գունատորին, աչերը շողուն կը լինին, մարմնը պարծաւ եւ առաղջ դրոշ մը կ'ստանան, մարերը այժ կ'ստանան։

Զգուշացէք սուտ նմանութիւններէն։ Տէրտոր Լալորի ճշմարիտ ֆոսֆոտինը պարունակեալ է ... մեն շիշերուն մէջ որոց բրիտանական կառավարութեան գրաւմը կը կրեն սա բառերով Dr. Laiors' Phosphodyne, London, England բրան փորագրուած։ Այս դեղին ունեցած յաջողութիւնն յառաջ բերած բազմաթիւ վաճառաւոր եւ ՀԱՍԱԿԱՐ կեղծեր։

Մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ եւ Պուլկարիոյ ներկայացուցչին քով,
2214 Մ. ԷՍՊՈՒՌՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱՆ
Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Վալվատա, պահականոցին քով, կայսրան Թրամուէյտից, 95 և 97։

ԵՌԱՑԵԱԼ ԱՆԹԻԲԻՈՒՆ

ԼԸ ԲԷՏՐԻԷԼԻ
ԸՆԴԴԷՄ ԳԼԽՈՒ ՑԱՒԵՐՈՒ, ԾՈՎԼԱ ԲՐՈՆՈՒԵԼՈՒ
ԳԵՐԱԶԱՆՑ ԴԱՐՄԱՆ ԻՆՖԼՈՒԷՆԱՅԻ ԵՒ ՏԱՆԿԻ

Ասիա Գառապոնիքը կը փարատէ դէղին գործածութեան յառաջ բերած խիթերն և սրտի խառնուրդը։

ԼԸ ԲԷՏՐԻԷԼ ԵՒ ԸՆԿ. ի Բարիզ, եւ դեղատանց մէջ։ 2218

EMULSION SCOTT

(ՍԿՈՏԻ ՕՀԼԵՐԸԿ)

ՄՈՐԻՒ ՁԿԵՆ ՉԱՐՆ ԻՒՂ

Իբրեւ ոչ ոչ լաւ ՝ սորայով

Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԿՈՏԻ և ՊՕՈՒՆԻ ի Նիւ-Եորք։

ԿԱԹԻՆ չափ անորժահամ է

Մորիւ ձկան հոտ իւղի բոլոր յատկութիւններն զուտ, հրոֆոսֆիդներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հաղը, ցրտաութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճաղաճութիւնը

Բժիշկներն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն.

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԻՐ ԵՒ ՀԻՐԱԼԼ 2218

ՖԷՐՆԷԴ—ՊՐԱՆԳԱ

Մասնաւոր բաղադրութիւն Միլանի Պրանգա եղբարց
Մատակարարք Իտալիոյ Արքայական Տան

Ոսկեայ շքադրամ՝ Բարիզի 1889ի Տիեզերական Արուեստահանդիսին մէջ.

Քան տարուան յաջողութիւն Լիսապոն, Լիսաբոն, Ի Հնդկաստան, Մարեւելք և Մեդիոլանոս —Շքադրամ 1885ի Ադիլաբայի, 1884ի Թուրին, 1883ի Նիսի, 1881ի Միլանի, 1888ի Մելբուրնի և Պուռելի, 1879ի Սիտնէյի, 1878ի Բարիզի, 1876ի Ֆիլատելֆիոյ, 1873ի Վիէնայի մեծ ջաղգային ցուցահանդէսներուն մէջը։

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԴԱ առողջապահական ամենէն ծանօթ պիտդրն է։—Շատ բժիշկներ կը յանձնարարուի իբր զդուշական գարմանական ճանչային երկիրներու տեղերու, տարափոխիկ հիւանդութեանց և քոլերայի։

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԴԱՆ կը գիւրացնէ մարսողութիւնը, կը հանդարտցնէ ծարաւը, կը դրդռէ ախորժակը, կը բուժէ գլխու ցաւը, դլխու պտոյտը, ջղային ցաւն և մելամաղձութիւնը։

Այս բոլորէ, բոլոր ծանօթ պիտդրներն և ամէնէնէն գերազանց, կ'առնուի ամեն օր ճաշէն առաջ իբր ախորժարար։ Շաչէն յետոյ, ապդու մարսողական է։ Կարելի է խառնել զայն վերմութի, գինիի, նէլէի ջրոյ և խոհանոցի հետ.

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԴԱՆ, ինչպէս և նոյն տան վերմութը, կը գտնուի գլխաւոր սնուցարարաց, նպարավաճառաց և գինեվաճառաց քով։

Թուրքիոյ համար կեդրոնատեղին է ՊՈՆՈՄԻ և ՐԷՖԷՖԻԱ 2218

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ ՄԵԾ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ

Բերուի քաջայով չինուած ՄԱՐԵԱՆԻ ԳԻՆԻՆ պնդացուցիչ և գրգռիչ դեղերուն ամենէն ազդուն է, վերջնարի վերանորոգիչ մարսողութեան և շնչառութեան դրոց գործարանաց, ձգտող ձայնական լարերու։ Քինքինայէն նախամեծար է որուն ներմացուցիչ յատկութիւնները չունի անարիւնութեան դէմ գործածուող դեղերու մէջ ամենէն գերազանցն է։ Իւր քաղցր համով ընդունուած է իբր ազանդերի գինի և այսպէս, հաճոյալի ձեւով մը ներքեւ, ուժ և առողջութիւն կուտայ։ Կը բժշկէ երիկամարդոց ՈՒՆԿԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆԸ և ամենէ տկար անձանց կուտայ կորով և աշխոյժ։ Թ. Մ. ԱԼԼԷՆ, քօքայի առաջին ծառայողը Գուլվա հոսման, 44 Բարիզ։ Թուրքիոյ համար ընդհանուր գործակալ, Գ. Ժ. Քանձիլը, բրիտանական դեղարան ի Կ. Պոլիս։

ՀԱՅԻ, ՇՆՉԱՐԻԵԼՈՒԹԵԱՆ, ՊՐՈՆՇԻԴԻ, ՀԱՐԲՈՒԽԻ, ՅՐՏԱՑՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՁԱՅՆԻ ԿԵՐԿԵՐՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՇՆՉԱՓՈՂԻ ԵՒ ԽՈՒՆԱՆԻՈՒԹԵՆՆԵՐ դէմ իբր ապահով գարման այս դեղին վայելած համբաւը մինչեւ կը հաստատուի այն բազմաթիւ նամակներով զորս Պ. Բաուէլ կ'ստանայ անոնցմէ որք գործածած և ճանչցած են նորա յատկութիւնները։

ԻՆՔՆԱՊՈՒԽ ՎԱԿԱՑՈՒԹԻՒՆ

Տիկին Մաքիմոյ հաշակաւոր երգչուհին, ասած կը դրէ. «4 Յունուար 1890—Սիրելեալ.. Կը հարցունէք թէ ինչպէս զերծ մնայի ինֆլուէնցայէն, թէ որպիսի գաղտնիքով կրցայ այնքան փայլուն վիճակի մէջ պահել ձայնս։ Բաւեմ. մամիսյն գործածութեամբ Բաուէլի «Պալսամ»օվ Անիսիսոն կոչուած դեղով։ Այս համբաւի դեղին կանոնաւոր գործածման կը վերագրեմ՝ ձմրան դառն եղանակին յատուկ զանազան հիւանդութիւններէ զերծ մնալս, որով կրցայ ի գերեւ չի հանել հասարակութեան յոյսերը։ Գործածեցէք սուրբեն Բաուէլի այս ապեղծին. անարկելոյ պիտի բուժէ զձեզ։ Ձերդ ՄԱՔԻՄ ՌՕԶ ՄԷԿԼԼԱՆ

Կը վաճառուի ամեն դեղատանց և արտաքին դեղերու վաճառականաց քով, չեշտ 1 շիլին 1½ բենսի, 2 շիլին 3 բենսի և 11 շիլինի։—Պատրաստեալ ձեռամբ ԹՕՄԱՍ ԲՈՒՆԼԷ, 4, Ալպոն Բիլէյա, Պլաքֆրիարս բլոտ, Լանտան։

Մեծաքանակ և փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ ներկայացուցչին քով.
2214 Մ. ԷՍՊՈՒՌՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱՆ
Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Վալվատա, պահականոցին քով, կայսրան Թրամուէյտից, 95 և 97

ԴԱՄԻԱՆՈՍ ՓԱՓԱՋԵԱՆ

211, Կ. ՊՈԼԻՍ ՄԱՀՄՈՒԴ ՓՈՂՈՑ 211

Պատիւ ունի ծանուցս տալ իւր բազմաթիւ յաճախորդաց թէ, իւր խանութին մէջ կը պատրաստուին թէ՛ արանց և թէ կանանց յատուկ ամէն տեսակ գեղեցիկ կոշիկներ Ֆրանսական նիւթերով և Ֆրանսայէ բերուած վերջին նորաձեւութեանց համապատասխանող օրինակներու համաձայն։

Պատրաստուած կոշիկները հետեւեալ վերջին գներով կը վաճառուին.

Պոթին կալոշ	ղրշ. 95	Սկարբին	ղրշ. 52
Մանթարլը Պոթին	» 75	Պատատական կալոշ	» 45
Պոթին	» 67	Կանանց մուճակ	» 35
Մոյկ	» 140	Կանանց սկարբին	» 40
Մոյկ և կալոշ	» 130		

(20)

Ապպարուածներուն վրայ տասը դրուշ յաւելում կրնայ։

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Ուր-ոտը երկու անգամ կը բանին Լիվերբուլ և Արե-Եւրոպ գլխ.

Անունք	Թոնոյ	Անունք	Թոն
Ռումբիա	7718	Գասպոնիա	4845
Էդրոնրիա	7715	Պոմերիա	4531
Սէրվիա	7391	Սամարիա	3574
Ուրանիա	7268	Մարատոն	2103
Բաւարիա	5587	Ադրիա	2393
Սէքսոնիա	5517	Սարակոսա	2166
Կալլիա	4309	Թարիֆա	2246
Սիրիա	4557	Բալտիրա	2144
Ելէբրը	2143	Թրինիտատ	899
Քէտար	1876	Մորդգօ	1855
Շեղրոսրկ	1614		

Ամերիկա շոգենաւը Լիվերբուլէ աստ կ'ելնայ պասուի դէպի 23 ամսոյս։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈԼԻ ֆորձակատար Thomas C. Joly
Թիւ 1, Քիւչիւք Հալիլ փաշա խան, Գալաթիա

17

ՄԱՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԼԻՎԷՐԲՈՒԼ և ՄԷՆԷՐԻԿԱՆԻ ՄԷՋ ԲԱՆՈՂ ՁԳԻՆԱՍԱ

Անունք	Թոնոյ	Անունք	Թոնոյ
Քանարա	4200	Ինֆիրը	3000
Ֆերոս	4000	Օսայրիս	3000
Օսմանլի	4000	Նէրէթիս	3000
Սէսոպրէս	3250	Բէրա	3000
Թիպա	3250	Լոգիս	800
Մակասլա	3250	Ցիլնա	800
Մարիսթիս	3250	Սէտիլ	700

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ. Ուիթոլ խան
ՃԷՕՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
14 31, Ճէյմս Սթրիդ Լիվերբուլ,

Պատասխանատու Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՒ